

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2,
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180 Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja

Zasedanje v Ženevi

»Politika DN je mrtva, Ženeva pa je še nadalje ostala središče političnih razgovorov... Tako je pred dnevi označil pomen 104. zasedanja sveta DN duhovito opazovalec ženevskih diplomatskih sestankov v sedanjem spremenjenem mednarodnem položaju, v katerem se je znašla ženevska ustanova. Prav gotovo ne bi sodili stvarno, ako bi zasedanjem DN še vedno pripisovali nekdanji pomen, saj je od nekdanje pozornosti, s katero je mednarodni svet zasledoval ženevske razprave na sestankih sveta in skupščine DN, ostal le še spomin. Toda zagrešili bi nedvomno hudo površnost v presoji obstoječih mednarodnih dejstev, ako bi zaradi tega zanikali sleherni pomen diplomatskim sestankom in razgovorom, ki se vrše za kulisami uradnih zasedanj močno okrnjene ženevske ustanove.

Dejstvo je namreč, da se ob priliki ženevskih zasedanj še vedno zbere ob Lemanskem jezeru nekaj evropskih in drugih diplomatov, ki uporabijo ta nepriljubljeni in na formalnosti uradnih obiskov nevezani stik za izmenjavo misli v vseh perečih mednarodnih vprašanjih, zlasti pa tistih, ki so postavljena tudi uradno na dnevni red vsakokratnih ženevskih zasedanj. S tem pa vsaj do neke mere lahko zadostne veliki diplomatski potrebi današnjih dni, potrebi po neposrednem stiku z odgovornimi državniiki drugih držav, ne da bi jim bile za to potrebne dolge in kočljive priprave uradnih diplomatskih obiskov in ne da bi se s tem izpostavljali nevarnosti diplomatskih intrig in s fantazijo prepletenih ugibanj o ozadnjih svojih diplomatskih akcij. Vse to, kar izven Ženeve lahko vzbudi najrazličnejša sumničnja, obtožbe in očitke, je za kulisami ženevskih zasedanj in v zvezi s problemi, ki so postavljeni na dnevni red, nekaj povsem naravnega in razumljivega...

S tem ne bi hoteli reči, da se visoka ženevska politika tudi nekoč, ko so bili za DN še srečnejši časi, ni vodila za kulisami uradnih ženevskih zasedanj, toda za mednarodno javnost so bile tedaj zakulisne razprave samo razumljive priprave za glavna zasedanja in glavne debate, na katere je bila nekoč osredotočena vsa pozornost politične javnosti. Danes je nekako narobe: ves pomen ženevskih »posvetovanj« je prenešen na zakulisne razgovore, za katere se svet predvsem zanima, dočim so uradna zasedanja posameznih organov DN postala manj zanimiva in skoraj samo gola formalnost.

To nasprotje med Ženevo kot še vedno zanimivim krajem diplomatskih sestankov in razgovorov ter DN kot mednarodno ustanovo, ki je v razvoju poslednjih let izgubila skoraj vse nekdanji političen pomen, se še posebno živo očituje prav ob sedanjem, 104. rednem zasedanju sveta DN, ki se je začelo v ponedeljek. Predsedstvo tega zasedanja je to pot prešlo na švedskega zunanjega ministra Sandlerja, ki mu je bila pot v Ženevo gotovo bolj mikavna zaradi napovedanih prihodov mnogih vodilnih evropskih diplomatov, med njimi zlasti zunanjih ministrov obeh zapadnih velešil, Bonneta in lorda Halifaxa, kakor pa zaradi dnevnega reda zasedanja samega.

Ako izznamemo nekaj stalnih točk dnevnega reda, ki se nanašajo na odobritev poročil posameznih komisij DN, so to pot v ospredju diplomatskega zanimanja zlasti tri pereča vprašanja: španska državljanska vojna, vojna na Daljnem vzhodu in gdanski problem. Glede vseh treh lahko ponovno podčrtamo, da bo diplomatsko zanimanje zanje veljalo manj formalnim razpravam na sejah vrhovnega organa DN kakor zakulisnim posvetom in razpravam. Pristnost zunanjih ministrov obeh zapadnih velešil daje seveda tem posvetom še posebno važnost, saj se bodo prav zaradi izmenjave misli med njima uvrstili sedanje ženevske razprave v vrsto splošno zanimivih mednarodnih dogodkov, ki so v neposredni zvezi z mednarodnim razvojem poslednjih tednov.

Se preden je bila znana vsebina rimskih razgovorov med angleškimi in italijanskimi državniiki ob priliki Chamberlainovega in Halifaxovega obiska v italijanski prestolnici, se je v zvezi s postavitvijo španskega vprašanja na dnevni red zasedanja sveta DN naglašalo, da bo Ženeva, kamor je lord Halifax odpotoval direktno iz Rima, nekaj »barometer za presojo rezultatov rimskih razgovorov«. Zato je razumljivo, ako je bila te dni osredotočena mednarodna pozornost bolj na razgovore, ki sta jih imela že v nedeljo in naslednje dneve Bonnet in Halifax, kakor pa na poročilo mednarodne vojaške komisije za odpoklic tujih prostovoljcev. Politika, ki jo bosta prihodnje tedne vodili obe zapadni velešili v španskem vprašanju bo vsekakor bolj odvisna od izmenjave misli med njunima zunanjiima ministroma kakor pa od morebitnih sklepov ali resolucij sveta DN. Izjave, ki sta jih o Španiji podala v ponedeljek

Francija in Španija

Velik govor zunanjega ministra Bonneta v Ženevi — Francija je slej ko prej za strogo izvajanje politike nevmešavanja, hoče pa lajšati bedo španskega ljudstva

Ženeva, 17. jan. r. V ospredju vsega zanimanja ženevskih krogov je zopet španski problem. Na eni strani silijo k razčiščenju dogodkov v Španiji sami, na drugi strani pa iščejo diplomati pota in načina, da bi se izognili novim komplikacijam in preprečili, da bi se španski konflikt razširil preko španske meje. Ne samo v Franciji in Angliji, marveč tudi v Ameriki v zadnjem času vedno bolj narašča pokret, ki se zavzema za to, da se napravi slepomišnju s politiko nevmešavanja konec in nudi zakoniti španski vladi pomoč v orožju in živilih. Ta pokret je posebno močan zlasti v Franciji, a tudi Anglija ljubosumno sledi razvoju položaja v Španiji, boječ se, da bi mogli priti v nevarnost tudi njeni lastni interesi na Sredozemskem morju.

Španskemu vprašanju je bila posvečena vsa včerajšnja razprava na seji sveta Društva narodov, ko je bilo na dnevnem redu poročilo mednarodne vojaške komisije, ki organizira in nadzira umik tujih prostovoljcev. Ta komisija je ugotovila, da so republikanci odpustili že vse tuje prostovoljce, česar se o nasprotnem taboru ne more trditi.

V debato je posegel tudi francoski zunanji minister Bonnet, ki je v svojem govoru naglasil, da je odpoklic tujih prostovoljcev iz Španije prva naloga vseh držav, ki jim je to tega, da se ustavi bratormorna vojna v Španiji. Francoska vlada je bila vedno proti vsakemu vmešavanju v špansko državljansko vojno in je s svoje strani storila vse, kar je v njeni moči, da se prepreči odločitev o usodi Španije Spancem samim. Državljanška vojna v Španiji bi bila že davno končana, če se ne bi na obeh straneh borili tujci, ki zastopajo razne ideologije. Zato je neobhodno potrebno, da mednarodna vojaška komisija nemudoma in do kraja izvrši svoje naloge in poskrbi, da se iz teh taborov odstranijo vsi tujci, kajti le tako je mogoče preprečiti nevarnost, da se španska državljanska vojna pretvori v mednarodni konflikt. Španija je bistven element za ohranitev statusa quo na Sredozemskem morju. Francoska vlada bo tudi nadalje z vsemi sredstvi delala za pomirjenje Španije, toda nihče ne more braniti, da ne bi izvršila človečanske dolžnosti in prisilila gladujočemu ljudstvu na pomoč z živili ter da bo poskrbela za begunce, ki bi se zalekli na njeno ozem-

lje. To akcijo bo Francija izvajala preko Rdečega križa. Francija želi, da bi se tej akciji pridružile tudi druge države in tako omilile strahotne posledice bratormorne vojne, prav tako pa zahteva, da se v enaki meri odrečejo vsakemu vmešavanju v španske notranje zadeve tudi druge države.

Zastopnik belgijske vlade Spaak se je popolnoma solidariziral s francoskim zunanjim ministrom in tudi s svoje strani naglasil potrebo, da se opusti vsako direktno in indirektno vmešavanje v španske zadeve.

Tem izvajanjem se je pridružil tudi angleški zunanji minister lord Halifax, ki je obenem izrazil zahvalo vojaški komisiji za njeno dosedanje uspešno delo.

Sovjetski delegat Surić je zelo ostro kritiziral dosedanje politiko nevmešavanja, ne pa tudi napram generalu Francu. Odločno se je zavzemal za neodvisnost Španije.

Zadnji je govoril španski zunanji minister Del Vajo, ki je dokazoval, da se bore na republikanski strani izključno le Španci in da je republikanska vlada odstranila

s svojega ozemlja vse tuje legionarje. To potrjuje tudi poročilo mednarodne vojaške komisije za umik tujih prostovoljcev.

Bonnet in Halifax v Parizu

Pariz, 17. jan. AA. Havas. Ministra Bonnet in lord Halifax sta prispela danes dopoldne iz Ženeve na lyonsko postajo. Lord Halifax je takoj s kolodvora krenil na angleško veleposlaništvu, kjer je ostal le kratek čas, nato pa je nadaljeval pot v London.

Razprava v francoski zbornici

Pariz, 17. jan. w. Z veliko napetostjo pričakujejo v vseh političnih krogih izjavo, ki jo bo podal v poslanski zbornici zunanji minister Bonnet, ki se je davi vrnil iz Ženeve. Poslanska zbornica razpravlja o zunanji politiki in je zato naravno, da bo posegel v debato tudi zunanji minister, ki je danes že ves dan prisostvoval seji. Z največjo napetostjo pričakujejo zlasti pojasnila o rimskih razgovorih, o čemer je angleški zunanji minister lord Halifax v Ženevi podrobno informiral Bonnet. Glavna debata se suče v zbornici okrog Španije. Ne samo skrajni levčarji, marveč tudi velik del radikalnih socialistov se zavzema za to da bi Francija zopet odprla mejo proti Španiji in dopustila izvoz orožja, municije in drugih vojnih potrebščin za republikansko Španijo. V vladnih krogih pa nočejo o tem nič slišati in napovedujejo, da bo Bonnet vztrajal pri dosedanjem stališču Francije napram Španiji.

Teroristična akcija irskih republikancev

Z bombnimi atentati hočejo dati poudarka svojim zahtevam — Strogi varnostni ukrepi po vsej državi

London, 17. jan. br. Danes se je izvedelo, da je včeraj prišlo do eksplozije tudi v Birminghamu in Edinburghu. Tam je eksplodirala bomba v elektrarni, pri čemer je bilo polovico elektrarne tako razdejano, da so morali ustaviti obratovanje. Eden nameščenec je bil ubit, šest pa tako hudo ranjenih, da bodo težko preživeli današnji dan. Skupno je bilo včeraj izvršenih v Angliji 9 bombnih atentatov na elektrarne, plinarne in vodovode. Policija mrzlično vodi preiskavo, vendar pa dosedaj teh tajinstvenih eksplozij še ni mogla pojasniti. Glede na dogodke na Irskem pa se nagibajo k mnenju, da so vsi ti atentati delo simpatizerjev irskih republikancev. Včeraj so namreč po vsej Irski razširili letake, v katerih zahtevajo, naj Anglija takoj umakne vse svoje vojaške posadke iz Irske, odpokliče vse dr-

žavne uradnike in ukine vse angleške ustanove. Ker sta se dva atentata pod enako tajinstvenimi okoliščinami pripetila tudi na Irskem, sodijo, da obstoja dobro organizirana zarotniška organizacija, ki skuša s takimi terorističnimi dejanji dati poudarka irskemu separatizmu. Scotland Yard energično nadaljuje preiskavo. Važno sled predstavlja neko pismo, ki je prišlo v roke policiji. Od snoči dalje so vse javne ustanove, elektrarne, plinarne, vodovodi in slično, strogo zastražene. Tudi v lukah je poostreno nadzorstvo, po vsej državi pa je policija izvršila obsežne racije.

Na raznih krajih Londona so policijski organi danes našli letake z napisi: »Očistimo Irsko Angležev!« Policija išče sedaj centralo te irske ekstremne propagande.

Japonske grožnje Angliji in Ameriki

Japonska vztraja pri svoji politiki in ne bo dopuščala več tujega vmešavanja na Daljnem vzhodu

Tokio, 17. jan. AA. V okolici vlade trdijo, da bo zunanji minister Arita v kratkem obrazložil v poslanski zbornici stališče japonske vlade glede vseh vprašanj, ki so v zvezi s politiko Japonske na Kitajskem. Posebno bo poudaril, da bo japonska vlada tudi v bodoče zverla smernicam, ki jih je črtal knez Konoje v svojem govoru 3. novembra ter v izjavi od 22. decembra. Naglasil bo, da bo Japonska podvzela potrebne ukrepe v primeru, če bodo druge države, med njimi tudi Indokina, podpirale Kitajsko. Na koncu bo sporočil, da sta Madžarska in Mandžukuo pristopili k protikomunističnemu paktu.

Kakor poroča agencija Domei, bo vsebinska japonskega odgovora na angleško noto v bistvu naslednja:

1. Japonska odklanja, da bi o vprašanjih, ki se tičejo Daljnega vzhoda, razpravljali na kak mednarodni konferenci.
2. Japonska je pripravljena začeti neposredna pogajanja z zainteresiranimi državami, če pristanejo na načelo popolne osvoboditve orientalskih plemen z ukinjenjem polkolonialnega statuta na Kitaj-

skem in dovoljenjem svobodnega gibanja pripadnikov orientalskih plemen. Nadalje je treba uveljaviti popolno svobodo svetovne trgovine, likvidirati obstoječe gospodarske bloke in odstraniti carinske ovire. Končno morajo zainteresirane države pristati na pravično razdelitev rudnega bogastva, svobodno razpolaganje surovin in proizvodov, ki so potrebni za državno obrambo.

Washington, 17. jan. AA. Clanek, ki ga je objavil japonski list »Kokumin«, je napravil v tujaknjih krogih globok vtis, ker pravi, da bodo Japonci uničili ameriško brodogradnjo, če bi Zedinjene države posredovale na Kitajskem in utrjevale otoke na Tihem oceanu.

Pristop Mandžukua k protikomunističnemu paktu

Sinking, 17. jan. br. Mandžurska vlada je sklenila priključiti se zvezi proti kominterni. Odredila je svojim diplomatskim zastopnikom, naj o tem obvestijo japonsko, italijansko, nemško in madžarsko vlado.

nik pri DN poslanik Wellington Koo. Zdi se pa, da več kot ta simptomatični pomen njegovim ženevskim predlogom ne bo mogoče pripisati. Ženevski barometer bo vsekakor tudi glede položaja na Daljnem vzhodu zanimiv.

Končno je med večjimi problemi na dnevnem redu še vprašanje svobodnega mesta Gdanska, o čemer se je komisar DN v Gdansk Burckhard že razgovarjal z Bonnetom in Halifaxom. Baje je izrazil namero o svojem odstopu. Poljska, ki jo to vprašanje gotovo zanima, v Ženevi to pot ni zastopala, ker je svoje mesto v svetu DN prepustila Grčiji. Verjetno pa je, da bo prav ta okolnost v zakulisnih razgovorih še povečala zanimanje za poljsko zunanjo politiko, zlasti po poslednjih Beckovih razgovorih v Berchtesgaden, ki so vzbudili veliko pozornost. Tako bo tudi v tem vprašanju zanimivo predvsem ženevsko zakulisje. Pogledati v vse njegove tajne, nam bo seveda mogoče šele čez čas...

Napetost med Italijo in Francijo ne popušča

Napadi v listih se nadaljujejo — Hudi očitki Virginija Gayde francoskemu tisku

Rim, 17. jan. o. Vse je kazalo, da se bo po Chamberlainovem obisku v Rimu francosko-italijanski spor omilil in predvsem premaknil z mrtve točke. Predvsem so politični krogi pričakovali, da bodo popustili napadi v listih, ti upi pa so se v zadnjih 48 urah popolnoma razblinili. Po pismenem napadu predsednika organizacije italijanskih invalidov na uredniško listo »Paris Midi« je izšel v »Giornalu d'Italia« nocoj uvodnik Virginija Gayde pod naslovom »Francoska izzivanja«, v katerem pravi med drugim:

V odnosih med Italijo in Francijo se dan ne gre več za pogodbe in razne politične probleme, nego predvsem za italijansko nacionalno čast, ki jo Francija brez vsakega obzira blati. Kadar je šlo za nacionalno čast, je bila Italija vedno pripravljena braniti jo tudi z orožjem. Francija in tudi nobena druga država na svetu v primeru žalitve ne bi mogla zahtevati od kake druge države pomoči in se pri njej sklicevati na pogodbe ali obveznosti, ki naj bi izhajale iz neke vojaške solidarnosti. Francozi se morajo zavesti, da bodo italijanski vojaki znali reagirati na take žalitve, kakor je to nujno potrebno. Francija in ostale evropske države morajo pomniti, da se žalitve, ki so bile s franoske strani izrečene o Italiji, ne morejo več proglašati za dejanja neodgovornih, ker so se s francoske službene strani dopustile. Zato bodo morale imeti daljnosežne posledice. Francoska mrznja proti Italiji je sedaj dokumentirana pred vsem svetom. Nihče se ne bo smel čuditi, če se bo tudi Italijanska mrznja proti Franciji ojačila. Tako se bo na koncu puška sama spoznila.

Francoske skrbi zaradi španije

Pariz, 17. jan. o. Dogodki v Španiji so povzročili, da v Parizu naraščajo skrbi za nadaljnji razvoj mednarodnega položaja na Sredozemskem morju. V Parizu sedaj ni več nobenega dvoma, da čaka Mussolini le še na odločitev v Španiji ter da bo takoj nato pričel novo diplomatsko ofenzivo proti Franciji. Vsa francoska politika glede Španije je sedaj pod vplivom dejstva, da se je Italija ob priliki Chamberlainovega obiska na eni strani zavezala spoštovati suverenost in integralnost španskega ozemlja, na drugi strani pa si je pridržala svobodo za primer, če bi se Francija še kdaj vmešavala v špansko stvar.

Z levece se je dolejš izvajal na Daladlerjevo izoliran pritisk, sedaj pa so pričeli pritiskati nanj tudi že radikalni in desničarske skupine. Glede na to je posebno značilno, da je radikal Berthold, ki je na kongresu radikalov v Ma'seillu še branil Daladlerjevo politiko, sedaj kot poročec, valec radikalnega kluba za zunanjo politiko pozval vlado, naj prouči, kakšno politiko je treba voditi glede na španski problem. Če Italija ostane na Balearih, je dejal, bo to pomenilo konec francoskega kolonialnega imperija. Radikalni so po njegovem govoru sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo od vlade, naj pozorno sledi razvoju položaja, ki je nastal sprico aktivnega vmešavanja Italije v španske zadeve. Politični krogi so mnenja, da je Berthold govoril tako po navodilih samega Daladlerja.

Akcija angleških laburistov

London, 17. jan. e. Prodiranje Francove vojske proti Barceloni je postavilo špansko vprašanje v prvo vrsto političnih razmotrivanj in izzvalo precejšnjo skrb v angleški parlamentarni opoziciji. Na laburistični strani zopet zahtevajo, da napravi Anglija konec politiki nevmešavanja

glede na dejstvo, da se inozemstvo aktivno vmešava v španski konflikt. Več vodil laburistične stranke je predlagalo, naj Anglija zasede otok Mallorca kot jamstvo, na drugi strani pa smatrajo angleški konservativni krogi, da mora angleška vlada še naprej vztrajati pri svoji politiki nevmešavanja, pa naj se zgodi v Španiji karkoli.

London, 17. jan. AA. (Havas) Londonski listi razpravljajo o bodočnosti Španije ter omenjajo pri tem naglo napredovanje Francovih čet. Vsi izrekajo priznanje hrambr republikancem, ki kljub velikim sovražniškim premoči še vedno vztrajajo v boju.

Grof Ciano na poti v Jugoslavijo

Rim, 17. jan. AA. Nocoj ob 0.05 se odpelje zunanji minister grof Ciano na obisk v Jugoslavijo.

Ob priliki obiska italijanskega zunanjega ministra Ciana objavljata beograjska lista »Vreme« in »Samouprava« daljše uvodnike, v katerih pozdravljata prihod vodilnega italijanskega državnika. »Samouprava« vidi v obisku ministra Ciana priliko ponovno »podčrtati, da vladajoč današ na Jadranskem morju povsem normalne prilike in da Italijo ter Jugoslavijo nič ne deli. Bili so časi, ko se Rim in Beograd trenutno nista razumela. Ti časi so minili ter so danes pozabljeni. Treba pa je ugotoviti, da ni prisrčnosti med Rimom in Beogradom sklenjena na račun kakega tretjega. Svoje dni je Evropa s skrbjo zrla na razvoj prilik na Jadranu. Danes je mednarodna javnost v tem pogledu popolnoma pomirjena.

Grof Ciano bo imel v toku svojega obiska priliko, da se z dr. Stojadinovićem prisrčno in prijateljsko pogovori. Naravno je, da bosta proučila vsa vprašanja, ki se tičejo odnosov med obema državama. Jugoslovenska javnost prisrčno pozdravlja ta sestanek, prepričana, da ne bo koristil samo Italiji in Jugoslaviji, temveč tudi evropskemu miru.

Poloficiozno »Vreme« pa pravi med drugim: »Mi pozdravljamo danes ministra Ciana, nosilca italijanske zunanje politike in vernega tolmacha Mussolinijevih misli kot preizkušnega prijatelja naše države. Njegovo prijateljstvo se je pokazalo v teku dogodkov zadnjih dveh let in on je bil tisti, ki je nedavno dejal v Budimpešti, »da slovi italijanska zunanja politika na osi Rim-Berlin ter na beograjski pogodbi.« Jugoslavija pozdravlja grofa Ciana kot draga gosta, ki se je ves zavzel za jadranski mir. V njem pa pozdravlja tudi predstavnika mlade Mussolinijeve Italije.

Grof Csaky v Berlinu

Berlin, 17. jan. r. Madžarski zunanji minister grof Csaky, ki se mudi na uradnem obisku v Berlinu, je danes prisostvoval raznim uradnim prireditvam. Dopoldne je položil venec pred spomenik padlim junakom, popoldne pa je imel daljši razgovor z maršalom Göringom. Tako nemški kakor madžarski listi poudarjajo važnost tega obiska za poglobitev medsebojnih odnosov.

Gozdni požari v Avstraliji pogašeni

Melbourne, 17. jan. AA. Veliki gozdni požari v Avstraliji so pogašeni. Dežuje po cele dni in nič ne kaže, da bo dež kmalu prenehal.

Izvolitev verifikacijskega odbora narodne skupštine

Vladna većina ima 19, opozicija pa 2 člana — Predsednik je bivši predsednik skupštine Stevan Čirić

Beograd, 17. jan. p. Narodna skupština je imela danas sejo, na kateri je bil izvoljen verifikacijski odbor, ki mora še enkrat pregledati ves volilni material ter končno javno potrditi mandate izvoljenih narodnih poslancev. Vladna većina je imela že včeraj konferenco, na kateri so razpravljali o kandidaturah. Na predlog predsednika vlade je bilo sklenjeno, da bo kandidiran za predsednika verifikacijskega odbora, ki vodi posle skupštine do izvolitve stalnega predsedstva, dosedanjí predsednik skupštine Stevan Čirić. Glede ostalih kandidatur na včerajšnji seji vladne večine še ni prišlo do sporazuma in so se posvetovanja nadaljevala še ves dopoldne. Zaradi tega se je za 9. uro sklicana seja narodne skupštine pričela šele ob 11.15.

Po odobritvi zapisnika je skušcina takoj prešla na izvolitev verifikacijskega odbora. Vloženi sta bili dve listi, vladna in opozicijska. Nositelj vladne je bil bivši predsednik narodne skupštine Stevan Čirić, nosilec opozicijske pa dr. Miloš Tupanjanin. Polmnoško tajno glasovanje je trajalo malo eno uro. Šele malo pred 12.30 je starostni predsednik Mihajlo Stojadinović objavil rezultat. 296 poslancev je glasovalo za listo Stevana Čirića, 18 za listo dr.

Tupanjanina, tri glasovnice pa so bile prazne. Po proporcijem sistemu je dobila vladna lista v verifikacijskem odboru 19 mest, opozicijska pa dva ter enako število namestnikov. Od opozicije sta člana verifikacijskega odbora dr. Tupanjanin in Trpković, namestnika pa dr. Laza Marković in Ilija Mihajlović. Predsednik je pozval izvoljene člane verifikacijskega odbora, naj se še danes sestanejo in konstituirajo ter takoj nato prično s delom. Dokler verifikacijski odbor ne bo končal svojo, jega dela in sestavi poročila za plenum narodne skupštine, bodo seje skupštine odgojene in bo prihodnja seja sklicana pismeno.

Seja administrativnega odbora

Beograd, 17. jan. p. Administrativni odbor bivše narodne skupštine bo imel jutri dopoldne sejo, ki jo je danes sklicala njegov predsednik dr. Ljutić Dimitrijević. Član odbora je tudi bivši poslanec Milan Mravić. Kakor znano, posluje stari administrativni odbor narodne skupštine vedno vse do izvolitve novega administrativnega odbora.

Dr. Stojadinović o volitvah, hrvatskem vprašanju in smernicah vladne politike

Beograd, 17. jan. r. Sneli je imel klub poslancev JRZ svojo prvo plenarno sejo, na katero so prišli tudi vsi člani vlade. Na seji je imel ministrijski predsednik dr. Stojadinović daljši govor. Uvodoma je se zahvalil vsem poslancem za njihovo delo v volilni borbi in jih pozval k složenemu sodelovanju nato pa je govoril o volitvah in med drugim naglasil, da je bila volilna borba tako težka, kakor še nikdar doslej. Nikdar pa še tudi ni bilo svobodnejših volitev kakor so bile tokrat. Niti na Angleskem ne bi mogli imeti večje svobode, kakor so jo pri teh volitvah uživali politični nasprotniki vlade. Naše roke so pri teh volitvah ostale čiste krvi, nasilja in sleherne korupcije. Volitve so potekle v svobodi in miru. Nelzgodbitno dejstvo je, da je naša lista dobila 300.000 glasov večine. Vsekar moramo pozdraviti to, da se pomnoži število strank in političnih skupin, ki mislijo prav tako kakor mi, da sta Beograd in narodna skupština kraj za urejanje vseh vprašanj. In da se je število teh ljudi pomnožilo, mislim, je takisto zaslug naša vlade. Predsednik francoske vlade Edouard Daladier je rekel pred nekaj dnevi, da mu za upravo države zadošča tudi en glas večine, toda mi nimamo enega glasu večine, temveč večino 300.000 glasov v narodu. Imeli boste priložnost, posebno tisti, ki boste v verifikacijskem odboru, da boste brali volilne akte. Videli boste, da so naši zastopniki v glavnem volilnem odboru izpovedali, da ni bilo za pristaje JRZ volilne svobode v velikem delu savske in primorske banovine. Toda ne bom navajal vašega osebnega prepričanja, temveč bom omenil le letak, ki ga je dr. Maček pred tremi dnevi izdal v Zagrebu. Znano vam je, gospodje, da je oblast mislila, da Hrvatska državljanska zaščita ne more obstajati, ker je nezakonita organizacija. V vrsti izdanih ukrepov je tudi aretacija šestih poveljnikov in voditeljev, ali kakor se že imenujejo poglavarji te državljanske zaštite v Zagrebu. Dr. Maček je izdal 13. t. m. letak, da pojmasi to zadevo. In v tem le-

taku je tudi stavek, ki se nanaša in tiče osebe prevzvišenega nadškofa dr. Alojzija Stepinca. Znano vam je, da je neka lažna vest preslepila radijsko postajo, češ da je prevzvišeni dr. Stepinac glasoval za našo listo. Toda ta vest ni bila točna. Dr. Stepinac ne pripada, kolikor vam je znano, nobeni politični stranki. Pozneje je glasoval za dr. Mačka. Kaj pa pravi dr. Maček v tem svojem letaku? Dr. Maček pravi, da gre na dan volitev 11. decembra posebna zahvala Hrvatski državljski zaštiti v Zagrebu, da niso takrat demoralizirali nadškofije in samostana očetov Dominikancev na Maksimiru, ko je dr. Stojadinovićeva vlada, kakor pravi dr. Maček v tem letaku, lažljivo objavila, da je dr. Stepinac glasoval za Stojadinovića. Z grozo sem prebral ta letak in se vprašal: V kakšnem strahu in pod kakšnim terorjem so morali živeti naši pristajaši v Hrvatskem Zagorju ali po samotnih dalmatinskih otokih, če je bil katoliški in zagrebški nadškof dr. Stepinac v takšni življenjski nevarnosti? Znano nam je, da je dr. Maček zastopnik večine hrvatskega dela našega naroda. Toda tudi dr. Maček mora vedeti, da bomo pazili na te naše glasove in volilce, da bodo popolnoma varni i na svojem domu i v svoji službi. Red v državi bo prvi postulat v naši notranji politiki. Naša želja je, da tudi tisti brat Hrvat, ki je glasoval za dr. Mačka, vzljubi veliko in lepo Jugoslavijo kot svojo in našo skupno domovino. Mi želimo ureditev vseh naših notranjih vprašanj in z njimi se bomo tudi bavili. Toda vse te ureditve se morajo izvesti po določenih pogojih in prvi izmed teh pogojev je, da se more to zahtevati samo v mejah velike in nedeljive Jugoslavije. Drugi pogoj je, da morajo vse te ureditve služiti utrditvi in povzdigi našega naroda, tretji pogoj je pa, da morajo osnovna načela, na katerih stoji naša država, ostati nedotakljiva, ta načela so pa monarhija z dinastijo Karađorđevićev, narodno in državno edinstvo. To bodo smernice, v katerih se bomo gibal v naši notranji politiki.

General v podkarpatski avtonomni vladi

Za tretjega člana je bil imenovan general Prhala, poveljnik vzhodne Slovaške in Podkarpatske Rusije

Praga, 17. jan. h. Prezident republike je imenoval za tretjega člana avtonomne vlade Podkarpatske Rusije generala Leva Prhala, dosedanjega poveljnika vzhodne Slovaške in Podkarpatske Rusije. General Prhala je na glas kot eden najodličnejših in najbolj energičnih oficirjev češkoslovaške vojske. Med lanske mobilizacije je bil poveljnik armade, ki je zasedla južno-vzhodno mejo češkoslovaške. Njegovo imenovanje je bilo v javnosti sprejeto z velikim zadovoljstvom in ga tolmачio kot dokaz, da je češkoslovaška trdno odločena vzpostaviti red in mir v vzhodnih delih republike in zagotoviti uspešno obrambo Podkarpatske Rusije.

Sestanek slovaškega parlamenta

Praga, 17. januarja. AA. Predsednik vlade Beran je danes odpotoval v spremstvu vojnega ministra Syrového v Bratislavo na otvoritev prvega slovaškega avtonomnega pokrajinskega parlamenta, ki bo jutri dopoldne. Na dan otvoritve slovaškega parlamenta pridejo v promet posebne spominske pošne znamke po 3 krome s spominskim besedilom »Otvoritev slovaškega parlamenta« in datumom »18. januarja 1939«.

Črni dan angleškega letalstva

London, 17. jan. w. Angleško letalstvo je imelo danes svoj črni dan. Pripletlo so se tri letalske nesreče, ki so zahtevale sedem smrtnih žrtev. V Crowboroughu je treščilo vojaško letalo na neko hišo in porušilo streho, pri čemer je bilo ubitih pet prebivalcev gornjega nadstropja. Tudi pilot se je ubil. V Altonu je lovsko letalo izgubilo orijentacijo in treščilo v neki hrib, pri čemer se je pilot ubil. V okolici Londona pa je treščilo na tla še eno vojaško letalo, pilot pa se je rešil s padalom.

Hudi snežni meteži na Norveškem

Oslo, 17. jan. w. V vsej Norveški vladajo hudi snežni meteži. Ponekod je dosegel sneg naravnost nepojmljivo višino. V Christiansandu je zamedlo mnogo hiš in cerkev tako, da moli iz snega samo še križ na cerkvenem stolpu. Mnogo hiš se je pod težo snega zrušilo. V Arandalu je bilo več ljudi ubitih, ker so se hiše porušile ponoči, ko so ljudje spali. Norveška je skoraj popolnoma odrezana od zunanjega sveta. Promet na cestah je sploh nemogoč, prekinjenih pa je tudi nad dve tretjini telefonskih in brezžičnih zvez.

Beleške

Katoliške stranke

»Katoliški tjednik« glasilo sarajevske, ga nadškofa dr. Šarića razpravlja v daljšem članku o katoliških političnih strankah. List ugotavlja, da katoličani lahko politizirajo na svojo roko in svojo odgovornost. »Toda cerkev kot taka se v politiko ne vmešava. Nobena politična stranka, ali skupina se ne sme istovetiti s cerkvijo in se predstavljati kot avtorizirana predstavnica in braniteljica cerkve, niti katoliških interesov. Prav tako se ne sme nobena stranka kititi s katoliškim imenom, ki naj bi vzbujal videz, kakršne koli njene povezanosti s cerkvijo. Duhovniki, ki se bavijo s politikom, se morajo varovati vsega, kar bi lahko škodovalo interesom cerkve ali njihovi pastirski svetošni službi. Za cerkev prihaja politika v poštev samo posredno, v kolikor si pridruže sodbu o moralnem značaju političnih dejanj in v kolikor nastopa kot čuvar morala in cerkvenih pravic napram strankam, državi in narodu. Cerkev ni bilo ustanovljena zato, da bi urejevala pozemske stvari, nego da rešuje duše.

Katoliške stranke pripadajo danes preteklosti. Vdžale so se samo še v štirih državah: Belgiji, Nizozemski, Švici in Slovaški kot tolerirani anahronizem. Večina najbolj katoliških držav sploh ni poznala katoliških strank. Bile so samo posebnost srednje Evrope, kjer so se organizirale kot posnetek nemškega centra. Pri tem je treba ugotoviti dejstvo, da katoliške stranke niso nikjer dosegle kakih posebnih uspehov za cerkev in katoliški stvar. Prav tako niso pokazale pri svojem delu kako posebno dalekovidnost in konstruktivnost. Zaradi tega gledamo mi tudi zelo skeptično na slovaške ministrstvo-monismo, re in na njihov totalitarni režim. Prihodnost bo izrekla svojo sodbu na njihov račun.

Vmešavanje cerkvenih krogov v politiko nikoli ne rodi blagoslovljenih sadov, niti za cerkev, niti za ljudstvo. Z vmešavanjem cerkve v politiko se neposredno odijaja del vernikov od cerkve, kateri pa se odvzema nadzemski, božji in proroški značaj. Prav tako ne koristijo katoliške stranke ljudstvu, ker so politično anemične in stvarno brez programa. Jačih gest ne smejo delati, ako ne tvegajo, da bo morala nositi za nje odgovornost cerkev. Cerkev in politika ne moreta pod isti krov. To sta dva svetova, dve kraljestvi. Vera mora biti nad politiko. Ako se prične vmešavati v politiko potem škoduje sebi in politiki.

Narodnoobrambna zbirka v CSR

Kakor je našim čitateljem gotovo že v spominu, je bil leta 1938. ustanovljen v CSR — zaradi povečanih izdatkov za vojsko — tako zvan narodnoobrambni fond, v katerem so se stekali prostovoljni darovi prebivalstva. Kakor je sedaj iz objavljenih podatkov o tej prostovoljni denarni zbirki razvidno, se je do konca lanskega leta, ko je bilo ustavljeno nadaljnje nabiranje za ta namen, zbralo v fondu nad pol milijarde Kč (541.312.820.75 Kč). Češkoslovaška vlada je odločila, da se čisti doprinos te zbirke uporabi za kritje stroškov lanske mobilizacije in drugih izrednih izdatkov v zvezi z državno obrambo. Obračun fonda bo vnešen v zaključni državni proračun.

Slovaška resnica

Pod naslovom »Država v reorganizaciji« objavlja ugledni praški gospodarski list »Hospodarský Rozhled« članek o najnovejših razmerah in novih problemih v CSR, v katerem je posebno poglavje posvečeno tudi »slovaški resnici«. List piše med drugim: Slovaški revizionizem je samo plod okolnosti, ki se pojavljajo izven volje slovaške vlade in njene moči. Dogodki v Suranah, kjer je bila prelita slovaška kri, so morali dvigniti val ogorčenja v temperamentnem slovaškem narodu, ki ima prilliko spoznat razliko med obeti in prakso. Slovaki ne delajo sedaj, ko se bore za svoje brate za mejami, nič drugega, kar so dolga leta delali Maždari proti češkoslovaški, ter uporabljajo tudi iste metode. Slovaki pa so vendarle v boljšem položaju, ker je pravica, ki jo je mogoče preveriti, na njihovi strani. Slovaki se zavedajo svoje pravice do kulturne zajednice s svojimi brati v zasedenem ozemlju in se jim nikdar ne morejo odreči. Samo spoštovanje tega dejstva more prnesti tako potreben mir.

Tri možnosti francoske politike

Na seji francoskega parlamenta v soboto, ki predstavlja uvod v veliko vnanjepolitično razpravo v francoski zbornici, sta se v izjavi posameznih govornikov pokazali dve nasprotni vnanjepolitični stremeljni: na eni strani so bili oni, ki so iz realističnih razlogov za »monakosko politiko«, na drugi strani pa oni, ki s vared posledicami take politike za neposredne francoske interese.

Poslanec de Kerillis, znani demokratski publicist, je predložil v svojem govoru tri možnosti francoske vnanje politike v sedanjem mednarodnem položaju: politiko popolne izolacije in zabarikadiranja za svojimi mejami s prepustitvijo ostale Evrope svoji usodi, politiko evropske zveze držav pod nemškim vodstvom in končno politiko učinkovitih zavezništva z možnostjo odgovarjajočih razvotetij. De Kerillis odklanja prvi dve možnosti kot za Francijo usodni in se zavzema za tretjo, ki lahko edina v celoti zavaruje vse francoske interese.

Zaplemba novin in letakov

V Službenih novinah je objavljena prepoved razširjanja in prodajanja »Hrvatskega dnevnika« od 5. 10. in 11. decembra 1938, »Zagrebačkoga lista« od 1. januarja 1939, »Obzora« od 7. decembra 1938, »Slovačkoga doma« od 15. in 24. decembra.

Nadalje je objavljena prepoved razširjanja in prodajanja brošure »Zašto je uhapšen Dimitrije Ljotić«, ki je bila tiskana v Zagrebu ter naslednjih v Zagrebu tiskanih letakov: »Sveukupnom hrvatskom činovništvu« (ki ga je napisal dr. Vladko Maček 4. januarja 1939), »Slovenici«, »Hrvatski namještenici in namještenice grada Zagreba«, »Hrvatski narod«, »Na hadnjak 1938«, »Položaj Makedonije«, »Dragi prijatelju« in »Drugovi! Gradžani!«

Španska tragedija

Dočim se je Francova vojska približala Barceloni na 80 km, so republikanci v Estremaduri in Granadi pribojili važne uspehe

Barcelona, 17. jan. o. Mobilizacija 7 letnikov je popolnoma uspešna. Trije letniki so že v celoti pod orožjem. Odposlali so jih že na fronto. Vojaški krogi ne prikrivajo, da je položaj zelo resen. Kljub temu vlada v vsej republikanski Kataloniji mir in so ljudje popolnoma hladnokrvni.

Sedaj so si tudi na jasnem, zakaj je Francu prodor v Katalonijo uspel. Nacionalistična vojska razpolaga z 800 letali, dočim jih imajo republikanci le okrog 40. Razmerje obeh topništva je v prilog Francu. Na vsakih 6 nacionalističnih topov odpade po en republikanski.

Pri Tarragoni so nacionalisti dosegli velik uspeh. Republikanci se sedaj po vseh cestah in železniških progah umikajo proti Barceloni, okrog katere je bil v zadnjih mesecih zgrajen tretji in poslednji katalonski obrambni pas. Katalonci se hočejo boriti do zadnjega. Fronta je sedaj od Barcelone oddaljena še 80 km. Nacionalisti se poslužujejo v Kataloniji iste taktike kakor pred letom dni, ko so osvajali baskovsko deželo. Vsako mesto posebej obkrožijo in in ga nato prisilijo k predaji. Davi se je razvnela nova silna bitka v odseku Santa Coloma de Guera. Bitka je trajala ves dan in se do večera še ni končala.

V pokrajini Granadi je prešla snovi v ofenzivo republikanska vojska, ki je v tamkajšnjih goratih krajih že takoj spoteh dosegla znatne uspehe. Republikanci so davi prodrli daleč na jug in dospeli do reke Velillas. Sedaj so usmerili svoj prodor po cesti, ki vodi iz Granade v Alcala la Real. Francove čete so imele v teh bojih velike izgube.

Na estremadurski fronti so bili odbiti vsi nacionalistični napadi. Republikanci so zavzeli Puerto Calajara, zapadno od Monterubia.

Po statističnih podatkih republikanske vlade je v njeni posesti še 12 glavnih pokrajinskih mest, v Francovi pa 38. Nacionalistična Španija obsega 369.672 kv. km s 14 milijoni prebivalcev, republikanska pa 135.585 kv. km z 8 milijoni prebivalci.

Prodiranje republikancev v Estremaduri

Barcelona, 17. jan. AA. (Havas). Republikanci so na estremadurskem bojišču odbili vse nacionalistične napade na Castuera. Republikanci čete zasledujejo sovražnika ter so mu zadale velike izgube. Poleg tega so v močnem naskoku zavzele Puerto Calabar. Boj je trajal 20 ur, ves čas pa je močno deževalo. Tudi meglja je preprečevala koncentracijo čet. Bila je tako gosta, da se je videlo komaj 100 m daleč.

Na andaluzijskem bojišču so republikanci izvršili napad v odseku Moclin, 28 km severozapadno od Granade. Ta pokrajina je težko dostopna, ker skalovje onemogoča pravičen razvoj strelcev. Republikancem se je kljub temu posrečilo zloiniti sovražni odpor ter napredovati v smeri proti jugu. Tu so zavzeli Tossari in

prispeili v dolino reke Velillas. Prodiranje republikancev se nadaljuje v smeri proti veliki cesti, ki vodi v Alcala la Real. Republikanski oddelki so sedaj 10 km proč od železniške proge Granada-Sevilla. Zavzeli so postojanke, ki tvorijo polkrog.

Republikanska poročila

Barcelona, 17. jan. AA. Republikansko poročilo navaja, da so Francove čete na katalonskem bojišču izvršile več močnih napadov na republikanske postojanke pri Santa Colomi in Cerveri.

Na estremadurskem bojišču so republikanci odbili v noči na ponedeljek sovražne protinapade in zavzeli nove postojanke vzhodno od Monterubia.

V odseku Granade so republikanci prodri na dveh mestih sovražno bojno črto ter zavzeli Tossal in sosedne višine. Nacionalistično letalstvo je bombardiralo razne kraje ob katalonski obali.

Barcelona, 17. jan. AA. Francovo letalstvo neprestano bombardira cesto iz Tarragone v Vendrellu ob morski obali. Cesta je prepolna tovrstnih avtomobilov, tankov in pehotnih oddelkov. Beg prebivalstva se nadaljuje pod varstvom protiletalskih topov.

Madrid, 17. jan. AA. Madridsko prebivalstvo je zelo mirno sprejelo vest o umiku republikancev v Kataloniji. Sindikalne organizacije vztrajajo pri tem, da je treba čim izdatneje pomagati Kataloncem.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 17. jan. AA. Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi:

Potrujejo se vesti o napredovanju nacionalističnih čet na vseh področjih katalonskega bojišča. Naše čete so zlomile povsod odpor republikancev ter zasledujejo umikajočega se sovražnika. V odsekih pri Cerveri in Tarragoni je bilo v ponedeljek na desnem bregu Geye zavzetih 16 krajev. Prodiranje pehote so podpirale letala.

Prihodnji cilj Francove ofenzive v Kataloniji

Rim, 17. jan. AA. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča s katalonskega bojišča, da bodo legionarji izvršili napad na mesto Igualda, ki je v vojaškem pogledu zelo važno. Zatem bodo skušali zavzeti s naskokom zadnjo oviro pred Barcelono, gorovje Monserrat, ki predstavlja zadnjo oporo republikanski čet. Ob obali bodo navarski armadni zbor in Maročani nadaljevali po padcu Tarragone prodiranje v smeri proti Vendrellu. V severnem odseku so republikanci izpraznili kraj Urgel. Pričakujejo, da bo v dolini reke Segre prišlo do srditih bojev.

Po trditvi generala Jague, poveljnika maroškega armadnega zbora, bodo nacionalisti v primeru, če se republikanci ne bodo preveč upirali, zavzeli Barcelono v 15 dneh.

Katastrofalen orkan v Argentini

Buenos Aires, 17. jan. w. V pokrajini Cordoba je nastalo danes silno neurje. Strahovitemu orkanu je sledil silen na, liv, ki je povzročil velike poplave. Več sto hiš je porušeno. Ponekod so se ljudje komaj rešili na strehe. Število smrtnih žrtev je izredno veliko. Vse prometne zveze so prekinjene. Vlada je poslala na pomoč vojaštvo.

Neobičajen vremenski preokret v Turinu

Turin, 17. jan. w. V Turinu in okolici so zabeležili danes nenavaden vremenski pojav, kakršnega še ne pomnijo, čeprav turinsko vremensoslovsko društvo že od l. 1865 dalje točno beleži vsako vremensko izpremembo. Med silnim snežnim metanjem je začelo bliskati in grmeti kakor sredi najhujše poletne nevihte. Večkrat je treščilo tudi v mestno elektrarno.

Velike poplave na Portugalskem

Lizbona, 17. jan. w. Že več dni divjajo na Portugalskem hudi viharji, ki jih spremljajo močni nalivi. Zaradi poplav se je porušilo več sto hiš. Promet na cestah je skoraj nemogoč, ker je voda odnesla mnogo mostov.

Francoski znanstvenik v Beogradu

Beograd, 17. jan. p. V Beogradu se mu di inž. Andree Coen, profesor na pariški visoki šoli za mostove in ceste. Prof. Coen je znan tudi po svojih velikih trdnjavih delih okrog Verduna. Danes je imel v inženjerskem domu zanimivo strokovno predavanje.

Velik požar v Petrinji

Petrinja, 17. jan. o. V pretekli noči je nastal velik požar v tovarni mesnih izdelkov Krajčnoviča. V nevarnosti je bila tudi sosedna Gavrilovičeva tovarna salam. Požar se je naglo širil in so imeli gasilci mnogo dela, da so ga nazadnje le omejili. Gavrilovičevi objekti so bili rešeni, Krajčnovičeva tovarna pa je skoraj vsa pogorela. Požar je napravil za milijon din škode. Krajčnovič je bil zavarovan le za 200.000 din. Za sedaj še ni znano, kako je ogenj nastal.

Nova gimnazija v Bitolju

Beograd, 17. jan. AA. V Bitolju je bila otvorjena nepopolna ženska realna gimnazija.

Slovensko društvo razpuščeno

Z odlokom banske uprave je bilo včeraj razpuščeno lani ustanovljeno »Slovensko društvo«, ki je izdajalo »Slovenijo« in organiziralo predavanja za propagando samoslovenstva.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Delno oblačno in toplo vreme v vsej državi, razen na skrajnem severozapadu in v zetsk banovini, kjer je docela oblačno. Najvišja temperatura v Kruševcu —9, najvišja v Banjaluki 18 C.

Zemunska vremenska napoved: Po večini oblačno, posebno v zapadni polovici, kjer bo tudi deževalo. Temperatura bo padla v zapadni polovici, v ostalih krajih pa bo ostala neizpremenjena. Dunajska: Zelo oblačno, toda brez padavin.

F

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežuto vest, da je danes ob 1. popoldne preminula žalostna smrti naša ljuba

DRAGICA JUSTIN

DIJAKINJA 2. RAZR. DRŽAVNE DVORAZREDNE TRGOVSKE SOLE V CELJU

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek 19. januarja ob 3. popoldne iz hiše žalosti v dr. Gregor Jerjavovi ulici št. 1 do Glazije. Od tam jo bodo odpeljali z avto-furgonom na pokopališče v Grižah, kjer jo bodo ob 4. popoldne položili k večnemu počitku.

CELJE, dne 17. januarja 1939.

Oče DRAGO; mati KATI; brat DRAGEC in ostalo sorodstvo.

SNEG IZGINJA, VODE NARAŠČAJO

Ljubljana, 17. januarja

Tople sapa so preko noči začele taliti snežene in ledene sklade. Ljubljana sama, pa tudi Dolenjska in kraji proti vzhodu so domala že brez belih lis. Še pred dnevi so upali prijatelji bele opojnosti, da imajo letos upov polno sezono pred seboj, pa so jim topli vetrovi, ki so to pot pripihali z Azorov, prekržili vse lepe načrte.

Kakor pripovedujejo popotniki v vlakih, je na Gorenjskem še dovolj južnega snega. Nekateri višje ležeči predeli imajo še toliko snežene in ledene podlage, da se vrši promet tam še vedno s sanmi. Če pa bo pritiskala še naprej odmedka, bodo šle tudi sanj kmalu v shrambo... Po Dolenjskem in Zasavju je težko najti še kaj snega. Mali kupi se drže le še v skritih kotanjah in na severnih legah.

Zaradi odjuge se dvigajo reke s pritoki. Ljubljana je močno narasla v svoji strugi. Porast vode se pozna posebno ob njenem končnem toku v Slapah in pri Zalogu. V Zalogu je vse preplavljeno in če se skloniš na lesenem mostu, se lahko dotakneš močno narasle Ljubljanice.

Polja pod Zalogom so vsa preplavljena. Ne samo ona, ki leže tik struge. Zaradi obilice vlage nalikujejo njive in travniki pod zasavskimi hribi ruskim tundram. Značilno sliko zaradi nastopajočega južnega vremena imajo njive in travniki okrog Kresnic. Vse je pod vodo, jezerce tik jezera. Kresniška okolica nudi sliko visokega severa. Okrog Kresnic pa se led na mlakah še ni raztopil. Siva steklena odeja se še vedno upira nastopajoči temperaturi.

Sava zaradi nastopajoče odjuge in zaradi naraščanja Ljubljane stalno narašča in se jadrno vali v svoji strugi proti Zidanemu mostu. Potniki v vlakih slone pri oknih in opazujejo zanimivo sliko, kako naraščajoči vodni element daje zasavski soteski prav posebno, razdivljano sliko.

Kakor nam poročajo iz Litije, so se dvignili tudi savski pritoki, ki izvirajo pod Javorjem, Obolnem in Jančami. Preko noči je pobralo ves sneg, Zasavje je, čeprav smo šele sredi januarja, tako kakor na početku pomladi. Potok Reka, ki se pri vasi Breg zlija v Savo, je bil tekom noči tako visok, da se je dotikal že mostnic. Tudi obrežna polja so bila pod vodo. V teku današnjega

dne, pa se je začela Reka vračati v svojo strugo. Močno naraščanje je opaziti tudi na dolnjem Posavju. Saj je odmedka najprej zajela vzhodne kraje, proti Gorenjski pa pojenjuje.

Vihar je na Štajerskem odnašal strehe

Cerkev na Ptujski gori je močno prizadeta

Po lepem, suhem in zdravem vremenu je pretekli teden barometer katastrofalno padel, obenem pa se je dvignila temperatura. Nastalo je južno vreme z vsemi spremljajočimi nevšečnimi pojavi, z brozgo, blatom, meglo in naraslo vodo. Vsemu temu se je pa še pridružil močan jug, ki je v noči na terek celo dosegel moč orkana. Strahovit veter je divjal nad Štajersko in prizadel nekatere kraje, zlasti pa Ptujsko goro, kjer je razkrival hiše in odnašal strehe.

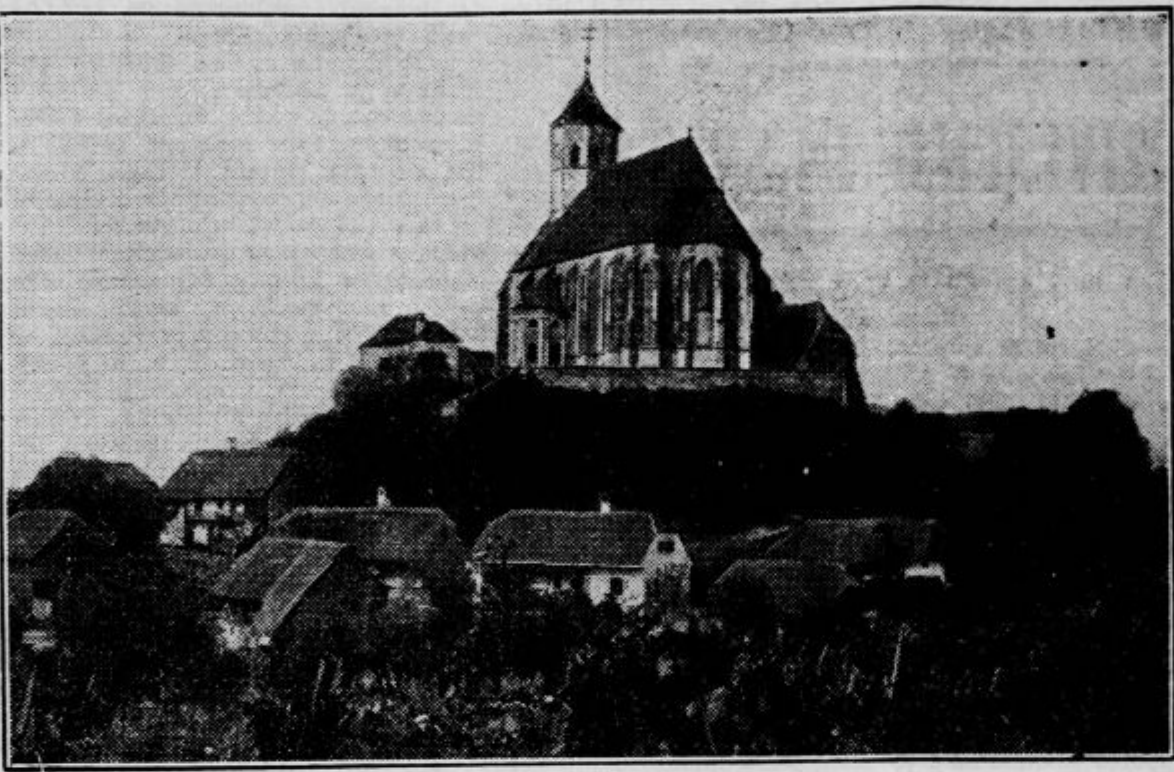
Zrtev orkana je postala tudi znamenita gotška cerkev na Ptujski gori, kjer je odtrgalo streho nad desno ladjo. Vihar je streho odnesel precej daleč in jo treščil ob tla. Na ostrejši je nastala velika luknja

Po starem pregovoru, da je v kalnem dobru ribariti, imajo zdaj, ko je narasla Sava, ribiči najlepšo priliko do Petrovega blagoslova. Nevarnosti, da bi napravila povodenj škodo, pa še ni.

v obsegu 15 x 17 m. Tudi na župnišču je veter odnesel skoraj polovico strehe. Prizadeta je bila vsa vasa, saj je ni hiše, ki ne bi trpela zaradi silnega vetra.

Hud veter je brl v noči na terek nad Mariborom. Stevilnim pasantom na dravskem mostu je odnašal klobuke. Tako so našli pod mostom rjavo moško čepico in ženski klobuk. Lastnika dobila oboje na policiji. Z gradu je padla opeka na ravnateljstvo podružnice Banke Slavije in mu poškodovala desnico. V ljudskem vrtu je veter podrli ograjo matičnega Sokola.

Precej hud veter je divjal tudi v Slovenski Bistrici, kjer je odnašal s streh opeko in mestoma ruval drevesa, prevrnil pa tudi Sočnikov kozolec.

Med rojaki v Zenici

Jutro je. Brzovlak rine skozi rahlo meglo v bosanske hribe, pokrite s tanko plastjo snega. Komaj nekaj metrov od proge se vala vsa kalna Bosna. Tu pa tam med hribi kos travnika s smešnimi senenimi kopicami, nekaj raztresenih nizkih hiš, kos polja, kjer izpod snega sili koruzno strnišče...

V Vranduku, ki je kakor osje gnezdo prilepjen ob skalovje, pod katerim se vrtinči in peni Bosna — v tej stari ilirski trdnjavi je že dolgo časa — v dnevnih gostih in mrzlih ljubljanskih megli, ki ti lega na možgane in ti jih do otopenosti stiska, in po celonočni vožnji, je to sonce tu kakor sproščenje...

Za Vrandukom se hribovi počasi razmika. Vasice, ki se blešče v soncu, so pogostejše. Iz lukenj na strehah, ki nadomestujejo dimnike, se vije sinjast dim. Po razmočenih stezah se preko polj pomikajo tu pa tam rdeči fesi in črno-bele ženske postavice... Potem se v daljavi pokažejo ogromni dimniki iz katerih se nepretrgoma vali gost črn dim, pokažejo se beli minareti, cerkven stolp in topoli, ki svoje gole, brezlistne veje nekam topo mole pod zimsko nebo... in nato mesto samo — Zenica.

Na postaji se ponuja stari znanec Ramo, da mi poneso kovčeg. Za nekaj dinarjev in cigarete. Na vogalu droban dečko v nemo-gočih čevljih, ki jih je nosil nabrže se njegov praded, ponuja slaščice. Po cesti, kjer je blata do gležnjev, hite delavci v svojih enoličnih delovnih oblekah s kanglicami v rokah na delo v Rudnik ali Železaro, žene in moške v pestrh narodnih nošah tvorijo na majhnih konjičkih bogsigavci kaj na vašar, srečuješ muslimanke v feredžah, in potem fesi, klobuki, moderne sukne...

V desetih letih, kar prihajam semkaj, se slika ljudi skoraj ni izpremenila. Morda je le nekaj manj fesov in feredž. Na vašaru še vedno lahko kupuješ vsakovrstno robo po kronah, krajcarjih in forintih, tako, da se izprva le težko znaideš. V kafani še vedno dobiš pravo turško kavo po dva dinarja, se kot edina ženska, v kateri pa kaj hitro spoznaš tujko, ker domačinke sploh ne zahajajo same v lokale, izpostavljajo rado-vednim pogledom, in zaman sprašuješ po časopisih. Po dolgem spraševanju, če imaš srečo, iztakneš sarajevsko »Pošto« in »Ošišanega ježa«.

Toda mesto samo raste. Na vseh koncih in krajih nove stavbe, lepa moderna šola, novi društveni domovi, zabavišča. Le muslimanska četrt je ostala skoraj netrpemljena. Sneg le slabo pokriva umazano in bedo. Otroci se napli obločeni in bosi igrajo pred z visokimi, polomljenimi plotovi ograjenimi hišami ali na razmočenih ilovnatih dvoriščih. Prav tako so tisti ostali pašniki okraj Bosne, kjer v toplih poletnih nočeh pastir ob ognju igra na svojo frulo venomer se ponavljajočo monotono melodijo, ki ti ne da spati. In kaznenci v Kazni-oni... In sevdalinka, ki jo za zamreženim oknom poje prijeten ženski sopran...

Zvečer v »Papirni«, kjer že po tradiciji proslavi Slovenci prihod slehernega rojaka, igra godba isto sevdalinko. Medtem ko prijatelj Edo naroča »kaj, poizkuša Janez, ki mu tokrat sevdalinka ni pri srcu, s svojim zvanečim tenorjem »Po jezeru...« Gospa Malka se mu pridruži in z njo vse omizje. Naposled pritegne še godba.

»Po jezeru bliz Triglav...«
Tej pesmi sledi druga, tretja... Bosanec pri sosednji mizi, ki se je ob melodiji naše pesmi raznežil, zamahuje z rokami in pošilja godbi denar... V presledkih obuja spod J. spomine na letošnji dopust, ki ga je prebil s sinom v Sloveniji. Janez pa naroča pozdrave, posebno za Dolfeta, malarja.

»Pa ne pozabite!« naroča in pripoveduje drobne dogodivščine, ki sta jih skupno doživela, ko je prebil pred leti svoj dopust v Ljubljani s slikarjem Dolfetom...

Godba je neutrudljiva, prav tako Janez, kar se tiče pitja in petja. Kaj bi nel že

nad petnajst let meri jame, v katerih koplje črni diamant. Meri jih, pa jih nikoli ne bo izmeril do kraja, kakor nihče nikoli ne bo izmeril občutja, s katerim naši ljudje pojo slovenske pesmi. Ne pesmi ne bodo pozabili, vsaj starejši ne, čeprav do smrti ostanejo tu. Toda ne bodo ostali, vsaj tako mi trde. Na starost, ko si dovolj prihranilo, se vrnejo domov... Dosej se ni, kar vem, vrnil se nihče... Na prostranem pokopališču ob Bosni je toliko prostora. Nekaj naših ljudi je že tam našlo svoj večni dom...

Trinajstletni Saša, ki sedi na moji levici, govori, da si sliši doma vedno slovensko

govorico, le hrvaščino. Prav tako tudi drugi otroci, ki jih je skrb za kruh obenem s starši že v zgodnji mladosti zanesla daleč od doma...

Kasno v noči se vračamo domov. Od nekod se še vedno sliši pokanje pušk. Pravoslavni praznujejo... Iz hrvaškega društvenega doma se sliši godba, vesel smeh in vzkljanje... Na desni skozi okna Železare živo in skoraj fantastično žari razbeljeno železo. Stroji pojo v noč svojo monotono pesem dela. Ta pesem je naše ljudi zvala semkaj in zdaj jih počasi golta...

Mislil na Župančičevo »Dumo« in na pesem, ki se še ni porodila. Meta Korenova.

Mlada žrtev transmisije

V Žadovinku je razmesarilo 18 letnega Franca Marolta

Krško, 17. januarja
Včeraj proti večeru se je zgodila na parni žagi g. Antona Petriča v Žadovinku pri Krškem strahovita nesreča, ki je ugrabila življenje 18letnega delavca Franceta Marolta, kmečkega sina iz Leskovca. France Marolt je bil na parni žagi, ki je znana daleč naokrog, zaposlen od 1. septembra 1937. Bil je na glasu marljivega in spretnega delavca, ki se mu je lahko zaupalo vsako delo.

Včeraj je delal na cirkularni, pomagal pa mu je tovariš Rudolf Müller iz Mrtvice. Naenkrat je cirkularka odpovedala, ker je zdrsnil jermen z jermenika. Marolt je rekel, da bo sam spravil cirkularko zopet v red. Splezal je pod žago, da popravi jermen. Tovariš Müller pa se je ta čas odstranil po nekem svojem opravku. Ko je France Marolt namestil jermen, se je že zgodila nesreča. Transmisija je zgrabila ubogega fanta in bilo je po njem. Nihče ni bil priča, da bi vedel točno pojasniti, kakšen je bil neposredni vzrok nesreče. Strojevodja Anton Ivanuš je izjavil, da se je nesreča po vsej verjetnosti zgodila takole:

Ko je Marolt splezal po jermenik in namestil jermen, ga je transmisija zgrabila za roko ali pa za del obleke. Bolj verjetno, da ga je zgrabila za obleko. Kajti ko so drugi delavci opazili nesrečo, ustavili žago in prihiteli na pomoč, so si

romaka našli samo še v raztrgani srcaji, vsi drugi deli obleke so ležali v cunjah daleč naokrog. France Marolt je pri natičkanju jermena ležal pod vodo, da se je z nogami opiral ob zid, z glavo pa je bil pod žago. V tej legi ga je zgrabila transmisija in ga je gotovo večkrat obrnila, o čemer pričujejo sledovi krvi na zidu in stropu. Kraj, kjer so našli siromaka, je bil ves okrvavljen. Desno nogo mu je odtrgalo pod kolonom in jo vrglo meter stran od kolea.

Ko so drugi delavci prihiteli na pomoč, je ubogi France Marolt še kazal znake življenja. Izgubil pa je mnogo krvi. Sam lastnik žage Anton Petrič ga je naložil na avto, da ga jadrno prepelje v krško bolnišnico. Toda poškodovanec je v avtu kmalu izdihnil. Sodna komisija bo skušala ugotoviti pravi vzrok nesreče in bo opravila tudi obdukcijo. Vse prebivalstvo iskreno obžaluje usodo mladega, pridnega fanta.

Še en mlad ponesrečenec

Ljubljana, 17. januarja

Danes so na kirurški oddelk pripeljali nevarno ranjenega kovaškega vajenca Albina Podakarja iz Loga pri Medvodah. V kovačnici je natičkan jermen na transmisijo, pa ga je jermen na lepem zagrabil, da mu je zlomil levo nogo.

Avto ga je ubil

Marjan Sili je ponoči podlegel

Ljubljana, 17. januarja

Včeraj smo poročali o hudi prometni nesreči, ki se je v ponedeljek okrog 13. pripetila v bližini tramvajске remize na Celovški cesti, na odseku naše najpomembnejše ceste, na katerem je važna nepredvidljiva avtomobilstva in motociklistov v zadnjih letih zahtevala že nekaj človeških življenj. V ponedeljek je pod tovorni avto padel 15-letni ključavničarski vajenec Marjan Sili, da so mu koleca zlomila obe nogi, mu raztrgala trebuh in črevesje in da nevarno ranila v dimljah Reševalci so Silija jadrno prepeljali na kirurški oddelk. Ko so zdravniki izvršili prvo transfuzijo, se je nesrečnemu fantu stanje na videz obrnilo na bolje, a kmalu nato je kazalo, da bo vendar podlegel zaradi prevelike izgube krvi. Ponoč so ga transfuzirali, a vse prizadevanje je ostalo zaman. Malo pred polnočjo je Marjan Sili izdihnil.

Policija z vso vnemo raziskuje, kako je do nesreče prišlo. Marjan, ki je bil zaposlen v Cedilnikovi delavnici na Tratu pri St. Vidu, je v ponedeljek s pomočnikom Ivanom Notarjem peljal težko dvokolesno, polno 6 metrov dolgih železnih palic, iz mesta proti Tratu. Marjan je voz vlek spredaj, pomočnik pa je potikal za njim, a ves čas sta se pravilno držala desnega roba ceste. Pri remizi ju je dohitel tovorni avto škofjeloškega prevoznika Viljema Linke-

ja, ki ga je šofiral lastnikov brat Rudolf. Avto je bil do vrha naložen blaga, namenjenega škofjeloškim trgovcem. Sofer je s hupo opozoril fanta, naj se mu še bolj umakneva na desno, ker je avto precej širok. Prav poizkus, da se bolj krene na desno, je mladega Silija veljal življenje. Ko je namreč za dobrošno spoznanje odrazil ročaj na desno, so železne palice, ki so segale daleč čez dolžino voza, segle proti sredini ceste, da je Linkejev avto iznenada s hladilnikom treščil vanje. Sunej je vrgel Silija naravnost pod spodnja koleca težko natovorjenega voza.

Vsi iskreno sočustvujejo s skromnim, simpatičnim fantom, ki je na tako tragičen način postal žrtev dela, in pomilujejo družino, ki se v težkih razmerah prebija skozi življenje. Marjanov oče, ki prebiva na Gradu in mora skrbeti za družino petih otrok, je kot sofer zaposlen pri Zalokorju. Marjan, ki sta ga oče in mati skrbno vzgojila, bi bil v nekaj letih svjem v največjo oporo. Nesrečnemu fantu bodi ohranjen lep spomin!

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Smrt najstarejše matere v črnem revirju

Trbovlje, 17. januarja.

V visoki starosti 94 let se je danes mirno preselila v večnost gospa Magdalena Hauckova, po rodu Gabličkova, najstarejša prebivalka v črnem revirju, mati ugledne

ga podjetnika g. Josipa Haucka. Rodila se je 13. avgusta 1844. v Odenburgu na Madžarskem. V Trbovljah je živela nekaj manj kakor 30 let in se je popolnoma vživela v naše razmere. Bila je kljub visoki starosti do zadnjega duševno in telesno čila in je opravljala še vsa gospodinjstva

Pazite dobro

kadar kupujete Aspirin, dali so tablete in zavoj označene z »Bayer«-jevim križem. Brez te zaščitne znamke ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Ogled. reg. pod št. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

dela. Zapustila je tri sinove, vnuke in pravnuke. Na sliki jo vidimo s pravnučico, s katero se je dala slikati pred poltretjim letom. Ugledno pokojnico bodo v četrtek ob pol 16. spremili k večnemu počitku. Naj ji bo ohranjen lep spomin, žalujočim izrekamo odkritosrčno sožalje!

Smrten padec sredi Celja

Tragična smrt osemnajstletne Tajke Justinove

Celje, 17. januarja

Ljudje, ki so bili danes ob 13.05 na Ulici dr. Gregorja Žerjave, so bili priče skrajno razburjivega prizora. V tem času se je odprlo okno stanovanja g. Draga Justina, ravnatelja podružnice Ljubljanske kreditne banke v Slovenjem Gradcu, v drugem nadstropju poslopja Ljubljanske kreditne banke v Ulici dr. Gregorja Žerjave in z okna je padla v globino 18-letna Tajka, hčerka g. ravnatelja Justina, dijakinja 2. razreda državne trgovske šole v Celju.

Tajka Justinova je priletela z glavo ob tlak in obležala sredi ulice. Pri padcu je nesrečnica počila lobanja, tako da so izstopili možgani, zlomila pa si je tudi obe roki. Ljudje so takoj priskočili na pomoč, a zaman. Tajka je bila že mrtva. Kmalu je prispela uradna komisija, ki je ugotovila

dejanski stan, nato pa so odnesli truplo nesrečne mladenke v stanovanje njenih staršev, kjer so pokopajo položili na mrtvaški oder.

Tajka Justinova, ki je bila zelo čedno in prikužno dekle, se je vrnila malo pred 13. uro iz šole. Njena mati je bila takrat še v mestu, oče pa je v Slovenjem Gradcu, kjer je prevzel z novim letom posle ravnatelja tamkajšnje podružnice Ljubljanske kreditne banke. Oče je bil do novega leta prokurist celjske podružnice ter je bil v Celju splošno priljubljen in spoštovan. Kako in zakaj je prišlo do tragedije, to skrivnost je uboga Tajka ponesla s seboj v grob. Ali je dejanje izvršila v duševni zmedenosti? Nikakor pa tudi ni izključena nesreča.

Kruto prizadeti rodbini naše iskreno sožalje, pokojni pa bodi ohranjen lep in trajen spomin!

Čez Slovenijo bodo dirjali

jutri udeleženci XVIII. avtomobilskega Rallye Monte Carlo

Ljubljana, 17. januarja

Tudi letos je priredil Avtomobilski klub v Monte Carlu svojo slavno zvezdno vožnjo, katero z velikim zanimanjem zasleduje vsa evropska športna javnost. Tekmovanje se vrši pod najtežjimi okolnostmi, ko so za avtomobilista postavljene skoro premagljive ovire v obliki snežnih metevžev in viharjev, podelenih cest ter ostrega mraza.

V tej tekmi se pokaže skrajna vzdržnost in odpornost vozačev. Kakor tudi trdnost materiala, njihovih vozil. Tekmovalci so štiri dni in štiri noči nepretrgoma v avtomobilu ter morajo voziti s stalno hitrostjo 60 km na uro. Vožnja se vrši z osmišni štarti na vseh skrajnih mejah Evrope. Nj severu iz Stavanger-ja na Norveškem (3520 km), Umea-e na Švedskem (3632 km), John O'Groats-a na Škotskem (3634 km), Tallinn-a na Estonskem (3792 km), Amsterdam-a (1452 km), na jugu pa iz Bukarešte (3660

km), Aten (3773 km) in Palermo (4091 km). Tekmovalci iz tega poslednjega starta bodo potovali preko Padove skozi naše mesto.

Letošnje tekme se bo udeležilo 119 tekmovalcev med katerimi je največ Angležev, na to Francozov in Nizozemcev, med tem ko je od ostalih narodnosti število tekmovalcev manjše. 18 tekmovalcev, ki bodo štartali v Palermu na Siciliji, bo prispelo v Ljubljano v četrtek 19. t. m. od 13. ure dalje pa do večera. Kontrolo in oskrbo tekmovalcev bo vršil Avtomobilski klub na Kongresnem trgu na prostoru od Wolfove do Šelenburgove ulice. Tekmovalci bodo vozili na področju naše banovine od Planine preko Ljubljane, Celja in Maribora do St. Ilje. zato prosimo vse občinstvo, da se v tem času najstrožje drži prometnih predpisov, da odstrani vsako oviro, ki bi mogla preprečiti tekmovalce ter da v primeru potrebe nemudoma priskoči tekmovalcem na pomoč.

Požar v škofji Loki

V nevarnosti je bil ves Spodnji trg

Škofja Loka, 17. januarja

Spodnji trg v Škofji Loki je preživel v noči na ponedeljek zelo vznemirljive ure. Požar je nastal v delavnici mizarskega mojstra in posestnika Ivana Okorna, ki ima svoj dom na koncu trga. Goreti je pričelo nad delavnico, Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen. Ogenj je zajel podstrešje in se je silno naglo širil. Gorel je škop, slama, otepi, kar so pač Okornovi imeli pod streho. Zgorole je ostrešje in plameni so bruhili v noč. Sosednja gospodinja Marija Babičeva, ki je šla v cerkev, je prva opazila ogenj in je hitela klicati na pomoč. Poleg sosedov so prihiteli gasilci, ki so začeli z vsem trudom gasiti.

Nevarnost na Spodnjem trgu je bila velika. Hiše so med seboj aklenjene in brez

požarnih zidov, precej lesa je v njih in pri večini so gospodarska poslopja. Pihal je močan jug, ki je raznašal ogorke daleč na okrog. Usoda cele vrste hiš je bila že skoraj zapечатena. Po silnem naporu se je gasilec vendarle posrešilo ogenj ukrotiti in omejiti na Okornovo delavnico. Škoda je precejšnja. Straža je ostala na pogorišču še vse dopoldne. Požar je domala zahteval tudi človeške žrtve. Gospa, ki boleh na sru, se je požara tako prestrašila, da so jo morali nemudoma odnesti drugam in ji nuditi potrebno pomoč. Dva fanta, ki sta spala v bližini požara, sta se pravi časi zbudila in si rešila življenje. Škofjeločani še venomer razpravljajo o nesreči, ko je le malo manjkalo, da ni doletela Spodnjega trga enaka usoda kakor leta 1698.

Obris stare Slonove hiše, ko je imela le eno nadstropje

V nedeljskem članku »Podoba stare Ljubljane« smo približili tri kliseje. Vendar se je po neljubni pomoči v spodnjem kliseju vrnila nepravna slika. Članek namreč razpravlja na kraju o obrisih starega hotela »Slona« iz časov, ko je imel samo še prvo nadstropje. Ti obrisi so prišli na dan ob priliki podiranja prejšnje hiše, in sicer na zidu sosedne hiše v Prešernovi ulici. Pod stlemenom se nam je ohranila celo letnica 1663. Ker je ta mesta na lcu mesta zopet zazidana, objavljamo gornjo sliko, da ohranimo potopisno in prijeteljem spomin.

re Ljubljane redok, že v članku opisan spomin.

Domače vesti

* **Odlikovanje g. dr. Roberta Neubauerja.** Kakor nam poroča Agencija Avala, je g. ban dr. Natlačen večer izročil ravnateljstvu zdravilišča na Golniku dr. Robertu Neubauerju red sv. Save 3. stopnje, s katerim je bil odlikovan lani 14. oktobra. G. ban se je ob 16. peljal iz Ljubljane na Golnik in spremstvu načelnika banske uprave za socialno politiko g. Antona Kosija. G. bana je na Golniku sprejel in pozdravil šef zdravilišča dr. Neubauer ob enem z zdravilniki in nameščenci. V uradni sobi šefa zdravilišča je g. ban pred zdravilniki in nameščenci izročil odlikovanje dr. Neubauerju ter pri tej priliki imel priložnostni govor, v katerem je čestital odlikovancu k visokemu odlikovanju in poudaril njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil v boju proti tuberkulozi. Naglasil je tudi veliko prizadevanje šefa zdravilišča dr. Neubauerja za napredek Golnika. Ravnatelj zdravilišča dr. Neubauer je prosil g. bana dr. Natlačen, naj na najvišjem mestu tolaži njegovo udanost in zvestobo. Zahvalil se je g. banu za čestitke in veliko pozornost, ki mu jo je izkazal s tem, da se je osebnostno pripeljal na Golnik. Nato so vsi navzoči prisrčno čestitali dr. Neubauerju. Po izročitvi odlikovanja se je g. ban dr. Natlačen v spremstvu načelnika oddelka za socialno politiko pri banski upravi dr. Kosia vrnil v Ljubljano.

VSE VRSTE REGISTRATORJE
HERMES, REDOS, ORGA
FASKULE, MADE ZA ODLAGANJE SPISOV
VSE POSLOVNE KNJIGE
NAJVEČJE IZBORI NUDI
IV. BONAC
SELENSBURGOVA

* **Petdesetletnica umetniškega udejstvovanja** je slavil te dni v Dubrovniku akademski slikar Marko Murat, dopisni član Srbske kraljevske akademije. Slavljence deluje že od osvoboditve v Dubrovniku, pred vojno pa je dolga leta živel v Beogradu in se s svojimi slikami na mnogih, dobro uspešnih razstavah odiral srbolepote solčne Dalmacije in veličino svojega starodavnega Dubrovnika. Vso svetovno vojno je pretrpel slikar Murat v taboriščih za internirance na Madžarskem. Ob svojem jubileju je dobil tudi čestitke od Srbske kraljevske akademije.

* **Pri lenivem črevesju in slabem želodcu** z nerazpoloženjem za jed zaradi zapeke naj se uporablja že oddavna poznana naravna »Franz-Josefova« grenčila. Zelo pogosto je ugotovljeno, da je »Franz-Josefova« grenčila zlasti koristno domače sredstvo, kajti gre za to, da se prebavni kanal v jutru izčisti s kakim salinskim sredstvom za iztrebljanje.

Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

* **Počastitve mrtvega arheologa.** Poročali smo že o smrti nestorja naših arheologov fra Ljube Maruna v Šibeniku, ki je bil ne samo pomemben in velik kot znamenjenik, temveč tudi kot hrvaški rodoljub. Njegova smrt ni prišla nepričakovano, a je vest o njej vendarle zbudila veliko žalost v vseh krajih, kjer je pokojni znanstvenik služboval dolga leta kot duhovnik ter odkrival spomenike stare narodne zgodovine. Njegovo smrt so pričakovali že takrat, ko je, izčrpan od starosti in tegob življenja, legel v posteljo. Na mrtvaški oder so ga položili v hiši v Kninu, kjer je sedež arheološkega društva, katero je on v devetdesetih letih znanstveniku in rodoljubu se poklanjala prejšnjega stoletja ustanovil. Mrtvega velike množice ter s cvetjem kitijo njegove mrtvaški oder. Pogreb velikega učenjaka in rodoljuba bo danes na kninskem pokopališču in bodo vse stroške nosile kulturne organizacije kninskih Hrvatov. Fra Ljubo Marun bo počival v rakvi, katero si je dal izdelati pred nekaj leti in jo je imel pripravljeno v svojem stanovanju.

* **Glede razstave v Ameriki** opozarjamo, da ne pridejo za razstavo obrtniški izdelki kakor pri obrtniških razstavah in velesejnih v poštev, ampak, da pridejo predvsem rude in surovine, ki bi se dale plasirati v Ameriki. Razstavo bodo uredili po objavljenem programu. Za Slovenijo je zbran lep material, tako, da bo v vsakem oziru častno zastopana. Načrt za razstavo je po izjavi univ. prof. arh. Vurnika na mednarodni višini in zato je pričakovati, da bo razstava dovolj reprezentativna, navzile skromnim sredstvom, ki jih je dala naša država v primeri z drugimi državami na razpolago.

* **ŽENINI!** Črne in modne kamgarne za obleke, črn palmston in marengo za suknje, bele in barvaste cejfrje, popline za perilo dobite v dobri kvaliteti in poceni pri manufakturni trgovini JANKO ČESNIK, Ljubljana, Lingarjeva.

* **Modernizacija prometa med Zagrebom in Somborom.** Popularni vlak »Samborac« na vcinjalni železnici na progi Zagreb-Sambor obratuje že nad 30 let in je ostal tak, kakršni je bil pri svoji ustanovitvi kar seveda nikakor ni v skladu z moderno dobo tehnike in brzine. Progo Zagreb-Podusav-Sambor so še pred leti nameravali elektrificirati, da bi imela zvezo s progo zagrebskega tramvaja, ni pa prišlo do izvedbe teh načrtov. Pač pa so v interesu tujkega prometa uvedli poleg železniške proge tudi avtobusno zvezo. Neko podjetje je to zvezo vzdrževalo več let, a jo je pozneje opustilo in spet je postal »Samborac« edina zveza med Zagrebom in Somborom. Zdaj, ko gradijo moderno betonsko cesto na progi Zagreb-Sambor, je spet postalo važno vprašanje ureditve rednega avtobusnega prometa ter so bile zaradi tega v zadnjih dneh pri upravi savske banovine že intervencije od strani predstavnikov turističnih in gospodarskih krogov kakor tudi interesov, ki se potegujejo za koncesijo na novi avtobusni progi.

* **V treh mesecih** preteče najmanj 90 dni, naročnica za ilustrirano revijo »Življenje in svet« pa znaša za ves ta čas samo 21 din, t. j. komaj dobrih 23 par na dan. In za to malenkost dobite lepo revijo z bogato vsebino v sliki in besedi. Naročila sprejema uprava revije »Življenje in svet« v Ljubljani, Aleševčeva ulica 16.

* **Nameste svetja na krsto blagopokojnega g. Alojzija Vodnika** je daroval g. Rado Jereb, javni notar v Konjicah, za mestne reveže v Ljubljani znesek 200 din. — Tvrda Lenasi & Geriman, Ljubljana je nameste venca za pokojnim Al. Vodnikom darovala 400 din Zdrženju trgovcev za brezposelne trgovske pomočnike.

* **Obširna zgodovinska knjiga Hercegovine.** Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Sarajevu je sklenilo na svoji zadnji glavni skupščini izdati obširno knjigo, ki bo obsegala zgodovino Bosne in Hercegovine od najstarejših časov do danes. V okviru društva je bila v Sarajevu ustanovljena posebna sekcija za organizacijo tega dela in so njeni člani najuglednejši zgodovinarji in starinoslovci. Mnogi so svoje rokopise oddali že pred leti in bodo rokopisi šli v tisk že konec februarja. Prvi del velike zgodovinske knjige bo izšel spomladi, do konca leta pa bo vsa obširna zgodovina Hercegovine izročena javnosti.

* **Pred koncem obzidja starodavne brodske trdnjave.** Takoj po svetovni vojni so začeli podirati obzidje starodavne trdnjave v Brodu. To ogromno obzidje je z vseh strani obdajalo trdnjavo, ki je igrala v obrambi proti Turkom veliko vlogo. V današnji dobi je postalo obzidje nepotrebno ter so njegovo kamenje in opeko s pridom uporabili. Tako n. pr. so z materialom brodskega trdnjavskega obzidja zgradili tudi tovarno vagonov, strojev in mostov v Brodu. Tam, kjer so bili nekdanj debeli z mahom obrasli zidovi, so zdaj kupi ilovke, ponekod pa se sploh ne vidi več, kje je stalo nekdanje obzidje. Brodska trdnjava se je nekdanj imenovala Vukovac, po vasi na desni obali Save. Turki so trdnjavo večkrat napadali in jo je pretila nevarnost, da se je bodo polastili, so jo branitelji sami leta 1691. porušili ter napravili načrt za zgradbo nove močnejše in takratni vojni tehniki bolj odgovarjajoče trdnjave. Temelje nove trdnjave je leta 1722. položil baron Trenk, trdnjava pa je bila dovršena šele leta 1739. V trdnjavi so uredili tudi kapelico, ki je bila pred nekaj leti obnovljena. Zaradi graditve nove trdnjave se je moral nekdanji stari Brod razseliti, pozneje ko je postala stara trdnjava nepotrebna, pa se je spet približal njenemu obzidju, ki je zdaj pred svojim koncem.

* **Razprava o milijonskih spekulacijah beograjskega menjalca Odavića.** ki je bila kakor smo že poročali, pred beograjskim okrožnim sodiščem in je vzbujala veliko zanimanje med premožnimi sloji Beograda, je zdaj odložena na nedoloten čas. Po navedbi obtožnice je Gjorgje Odavić, ki je imel veliko klientelo, oskodoval za velike vsote ljudi, ki so mu dajali denar v shrambo in zamenjavo ter mu posojali tudi večje zneske za spekulacije na borzi. Menjalca Odavić je baje mnoge vloge vtknil v svoje privatno spekulativno podjetje, nad katerim niso imeli klienti seveda nobene kontrole. Med razpravo se je obtoženec zagovarjal, da ni imel namena, koga oskodovali in da je krizo njegovega denarnega podjetja povzročila nesreča pri borznih spekulacijah. Državni tožilec je že v začetku razprave izjavil, da ni zadovoljen s potekom preiskave in zdaj je bil njegov predlog sprejet in so vse obsežne spise vrnil spet preiskovalnemu sodniku.

CMD DRUŽBENI VEČER S PLESOM

dne 21. januarja 1939
v veliki dvorani Kazine

* **Vlom v zidnico bolj iz masčevanja kakor zaradi plena.** Gospod Ivan Zel, upokojeni šolski upravitelj iz Soteske, ki pa biva zdaj v Novem mestu, si je že pred leti uredil v Soteski gori lep vinograd in sezidal prijazen vinski hram, podoben udobni planinski vili z lepo verando in krasnim razgledom po prijazni Krški dolini. Vinograd z vinskim hramom je precej visoko, a to ni motilo zlikovca. Po lesenem žlebu, napeljanem v bližnji vnojak, je zlezal na verando, nakar je utrl okno in splezal v sobo. Tu je vse prebrskal in odnesel, kar se mu je zdelo vredno posebno pa mu je dala precejšnjo množino medu. Odstranili se je hotel skozi vrata, kar bi mu bilo primernejše kakor plezati po žlebu. Toda dvojna vrata so bila tako močno zaprta, da jih brez pravega orodja ni mogel vlomiti. Vrnil se je torej spet po žlebu. Ko je lastnikova soproga po šolskih otrokih izvedela za vlom, je šla pogledat storjeno škodo ter je o vlovu telefonično obvestila orožnike v Dolenjskih toplicah. Vsi znaki kažejo, da vlom ni bil storjen toliko zaradi plena kakor zaradi osebnega masčevanja, in je upati, da bo osumljenec kmalu prejel zaslužno plačilo.

ŠPROTI IZ KIELA

sveža zaloga v delikatesni trgovini
JANEŠ — Aleksandrova 12,
tel. št. 3455.

* **Gg. trafikanti v Sloveniji,** ki žele prodajati ilustrirano revijo »Življenje in svet«, naj blagovolijo sporočiti svoj naslov upravi revije v Ljubljani, Aleševčeva ulica 16.

Iz Ljubljane

u— **Volitve v Društvo slušateljev** juridne fakultete bodo danes ob 14. do 18. ure. JNAD Jugoslavija in JNAK Edinstvo pozivata vse svoje člane in simpatizerje, da se volitev sigurno udeležijo.

u— **JNAD Jugoslavija.** Drevi ob 19.30 seja centralnega odbora.

u— **Predavanje v »Soci«.** V soboto 21. t. m. ob 20.30 bo predaval v salonu pri Levu dobro znani, odlični predavatelj primarij dr. Alojzij Zalokar o »zgodovini ljudskega zdravja v Jugoslaviji«. Ko se je kovala usoda naše mlade države, je neizprosno pobirala tisoče žrtve španske bolezni, pozneje je jetika morila ljudi. V zadnjih časih se razširja rak. O bolnišnicah tožimo, bojimo se bolezni, zato bo zelo zanimivo izvedeti, kaj smo v svoji svobodi storili, da se ubranimo najhujših in najnevarnejših škodljivcev človeškega zdravja. O vsem tem bo g. predavatelj govoril v poljudnih besedah prihodnjo soboto. Vabimo člane in prijatelje društva, pridite polnoštevilno. Vstop vsem prost.

V ČETRETEK 19. t. m.
izide prva (dvojna) številka
novega letnika ilustrirane revije

ŽIVLJENJE IN SVET

v novi opremi in na lepem papirju.

Naročila sprejema uprava revije
Ljubljana — Aleševčeva ulica 16.
Zahtevajte prospekte in brezplačno številko na ogled!

u— **Ljudska univerza.** Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Drevi ob 20. bo predaval docent dr. Fran Zwitter o »Predhodnikih sodobnega nacionalizma«. Vstopnine ni.

u— **Filozofsko društvo** bo priredilo v soboto 21. t. m. zanimivo predavanje iz področja dinamske psihologije. S tem predavanjem hoče Filozofsko društvo seznaniti našo kulturno javnost tudi s samostojnim delom naše mlajše filozofske generacije. Saj je samo po taki poti dana sigurnost, da bo filozofska misel imela pri nas tudi pravi nadaljnji razvoj. Zato je društveni odbor prepričan, da bo tudi to predavanje deležno primerne obiska in potrebne pozornosti. Predaval bo g. Emil Hrovat o temi: »Stitja in intucija«. Predavanje, ki utegne po svoji vsebini zanimati tudi širše občinstvo so vsi vršilo v mineraloški predavalnici na univerzi ob 6. uri popoldne. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

u— **Pod okriljem Ljubljanske sadijarske in vrtnarske družbe** predvaja v petek 20. t. m. ob 19. v fizikalni dvorani na I. dr. realni gimnaziji (realiki) v Vegovi ulici trdka »Jugofa« poučni film »O spoznavanju in zatiranju škodljivcev na sadnem drevetju«. Vstop prost. Člani in gostje vabljeni. Predavanje v sredo zaradi tega ta teden odpade.

u— **Planinski vestnik** bo imel v januar. sli številki kot prilogo peterbarvni geološki zemljevid naših planin. Priloga bo služila v pojasnilo članku g. Žurge, ki bo objavljen v januarski številki. Zaradi izdelave navedenega geološkega zemljevida so se tiskarska dela nekoliko zavlekla ter bodo naročniki Planinskega Vestnika prejeli januarsko številko okrog 25. t. m. Opozarjamo hkrati, da bo zemljevid izšel v posebni nakladi in bo interesentom proti zmerni ceni na razpolago v pisarni SPD.

u— **Matije vzgaja ob otroku** je naslov predavanja Splošnega ženskega društva v četrtek, 19. t. m. ob 20. na ženski gimnaziji, Bleiweisova c. Predava profesorica Vlasta Facheiner. Matere in očete, pridite!

u— **Filharmonična družba v Ljubljani** ima svoj redni letni občni zbor v soboto 4. februarja ob 18. v Hubadovi dvorani Glasbene Matice, Vegova ulica, z običajnim dnevnim redom.

u— **Film o kulturi Krompirja.** Tvornica za dušik, d. d. Ruše, bo predvajala po svojem predstavljenju g. inž. J. Teržanu v četrtek 19. t. m. ob 18.30 uri (pol sedmih zvečer) v dvorani Kmetijske družbe. Novi trg št. 3, kmetijski propagandni film o kulturi krompirja. Vstop je brezplačen.

KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri

KRIZA JE KONČANA SAMO 2 DNI! PREMIERA!
Danielle Darrieux, Albert Prejean.
Temperamentna filmska veselolga polna komičnih zapletljiv, zdravega humorja in bohemskega razpoloženja.
Film, ki bo navdušil slehernega gledalca!

u— **Redni občni zbor** krajevne odbora Aero-kluba »Naša krila« bo dne 9. februarja v prostorih Avto-kluba, Kongres, ni trg, ob 20. uri. Redni občni zbor oblasti odbora bo istoj dan 16. februarja ob 20. uri. Samostojni predlogi morajo biti predloženi 15 dni pred občinim zborom.

u— **Na Ciril Metodovem družabnem večeru s plesom** bodo nastopile gđ. Poljanarjeva, gospa Bravničarjeva in Slov. vojalni kvintet. Ker je čisti dobiček namenjen zgradbi CMD šole pri Sv. treh kraljih nad Marenbergom, na naši severni meji, toplo priporočamo poset te prireditve!

u— **Za pet do šest dinarjev** ima vsak teden prijeten, poučen družaben plesni večer po dnevnem delu v prireditvi ženskega odbora »Soci« v Trgovskem domu. Oblika preprosta. Zasebni in državni nameščenci, trgovski, industrijski in obrtni krogi, kratka vesela ura delovnih ljudi vseh stanov. V četrtek 19. t. m. prva vaja. Pojavnila in vabila daje tajništvo »Soci«, Kralja Petra trg 8, ob 16. do 18. ure.

u— **Drevo izpopolnjevalni plesni tečaj** s poukom letošnjih novosti v Jenkovi št. 11-Kazina. Jutri ob 20. nadaljevalni plesni tečaj. Dijaki-nje popust. Dnevno posebne ure.

Svetovni tenorist NINO MARTINI poje nesmrtno pesmi iz opere Bajazzo in 5 velikih arij v romantičnem filmu

JOAN FONTAINE

KINO MATICA 21-24 ob 16., 19. in 21. uri!

»PESEM SLAVE«

Iz Celja

u— **Jugoslovensko-bolgarska liga v Celju** bo priredila jutri, v četrtek, ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma predavanje o vtihih iz Bolgarije s skriptičnimi slikami. Predaval bo tajnik ljubljanske lige g. Vekoslav Bučar. Na to zanimivo predavanje ponovno opozarjamo.

u— **»Hollywood«** v celjskem gledališču. Ljubljanska drama bo gostovala v torek 24. t. m. zopet v celjskem gledališču in vprizorila ob 20. učinkovito komedijo »Hollywood« v režiji g. Bratka Krefta. Predstava je za abnoma. Neabonenti dobiyo vstopnice v prodaji v knjigarni Slomske tiskovne zadruge.

u— **Sokolsko društvo Celje-matica** se vsem bratom in sestram najlepše zahvaljuje za sodelovanje ob priliki silvestrovanja v Narodnem domu.

u— **Mestna občina celjska izreka** naj, lepo zahvalo trdki »Metkic«, tekstilni tvornici v Celju, za velikodušno darilo v blagu in denarju, poklonjeno za božično obdarovanje mestnih revežev.

u— **V celjski bolnišnici so umrli:** v ponedeljek 83-letna občinska reva Barbara Orozova iz Mozirja in 35-letni Rudolf Počivalnik, mehanik brez stalnega bivališča, večerja pa 68-letni Martin Hentak, strežnik v kapucinskem samostanu v Celju, ki je služboval v tem samostanu 40 let.

u— **Požar v kuhinji.** V ponedeljek okrog 22.45 je nastal v kuhinji trgovca Wogga v Prešernovi ulici požar, ki bi bil skoraj postal usoden. Pri številniku v kuhinji so bila poleg vrat naložena drva, ki so se, ko ni bilo nikogar več v kuhinji, zaradi isker, ki so padle iz številnika, vnela. Kmalu je bila kuhinja polna gostega dima, ki je preprečil, da niso začela drva goreti s polnim plamenom. Domači so k sreči kmalu opazili požar in so pozvali gasilce, ki so hitro pogasili ogenj. Škoda znaša okrog 800 din.

u— **Usoden padec.** Te dni je padel 28 letni Franc Šuler, dinar brez stalnega bivališča, na cesti v Zrečah pri Konjicah tako nesrečno, da si je namolil desno nogo v stopalu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

u— **Dr. Andrija Štampar** predava v Ljudski univerzi v četrtek 19. in v petek 20. t. m. predava dr. Andrej Štampar, načelnik ministrstva narodnega zdravja v pokoji, o sodobni Kitajski in o Tibetu. Predavanje spremlja film in skriptične slike. Kakor znano je dr. Štampar uvedel v Jugoslaviji panogo modernega zdravstva, takozvano preventivno medicino, ki je prav za prav razširjena in pogljobljena higiena. Po letu 1931 ga je poslalo Društvo narodov na Kitajsko, da uredi tamkaj zdravstveno službo. Sedaj nam bo predaval v besedi in sliki o tem, kar je videl in preizkusil tekom treh let bivanja na Kitajskem.

u— **Redni letni občni zbor Zveze Matstrovih borcev v Mariboru** bo v nedeljo 5. februarja ob pol 10. v mali dvorani Narodnega doma. Predlogi se morajo predložiti upravnemu odboru 8 dni pred občinim zborom, to je najkasneje do 28. januarja. Pristop k občnemu zboru imajo samo oni člani, ki se bodo izkazali s potrdilom in legitimacijo, da so poravnali vso članarino do vključno leta 1939. Člani z dežele naj se poslužijo nedeljske polovične železniške karte.

u— **Gledališke novice.** Prihodnja novost mariborskega gledališča »Automelody« je zanimiva dramska reportaža v šestih slikah. Izšla je leta 1935 v zagrebški založbi Binoza kot prvo delo avtorja Andelka Štimca znanega režiserja-gosta na naših in večjih inozemskih odrih. Doslej so jo uprizorili v Skopju. Za nas je torej še povsem novo delo, ki ga v M. Skrbniškovem prevodu za naš oder že pridno pripravlja režiser Vlado Skrbnišek.

u— **Mladina izginja.** 15-letni sin usnjara Josipa Lesnika iz Pregijeve ulice 16 je pobegnil od doma. Starši so v skrbah, da se ni dečku pripetilo kaj hudega. Radi tega so o tem obvestili policijo, ki poizveduje za pobeglim dečkom.

u— **Tatinske srake.** Iz nezaklenjene spalnice so izginili uslužbencu bolniške blagajne Martinu Ulagi čevlji in obleke v vrednosti okoli 700 din. Očitno isti zlikovec se je vtihoval tudi v stanovanje njegove stanodajalke, ki ji je odnesel perilo in druge predmete. Policija poizveduje za storilcem.

u— **Zivljenje si je hotela končati** 28-letna delavčeva žena Marija M. Zavžila je večjo količino uspalnih praškov. Nezavestno so prepeljali v bolnišnico. Kaj je gnalo nesrečno v obup, ni znano.

u— **Z Alojzijeve cerkve so lučili omet.** Pekovski mojster Ignacij Komenski iz Spilavarske ulice je prijavil policiji, da se z zida Alojzijeve cerkve lučijo omet, ki pada na njegovo delavnico. Radi ometa je strih že več šip njegove delavnice.

DEBELOST NI LEPA

In lahko čisto dovede do nezadostne nega telesa. Kjer se ničesar ne povzame, da se telo redno oprasča škodljivih usedlin in gošče, tam nastane debelost, sprva komaj opazno, toda nevarna, a poleg debelosti se pojavijo še druge ovire, ki pretvarjajo življenje v muko. Urejena prebava, pravilno presnavljanje, to sta poglavita pogoja za dobro zdravje.

Ze več decenijev znana in od zdravnikov priporočana je Krusen sol kot dober regulator prebave in presorove, zatorej začnite tudi vi s kuro s Krusen-soljo, če trpite zaradi debelosti.

Originalna velika steklenica, stane samo Din 45.—, mala steklenica pa Din 27.—. Dobiva se samo v lekarnah.

Ogl. reg. S. br. 29.613/35.

u— **Nova žrtev poldice.** Ravnatelj »Kovine« Valter Stein se je peljal na kolesu iz Jadranske ulice v Stritarjevo ulico. Na poldenih tleh je treščil s kolesa in si pri padcu poškodoval levo nogo v kolku. Reševalci so ga prepeljali v graško bolnišnico.

u— **Studenške novice.** V studenski Ljudski univerzi je jutrišnji večer posvečen vzgojnemu vprašanju delavske mladine. Poročajo učitelji deske ljudske šole o svojih izkušnjah pri pouku in vzgoji studenske mladine. Vstopnine ni.

Iz Trbovelj

u— **Pogreb pešadijskega Kapetana I.** kl. v rezervi g. Hermana Kolbeza se udeležijo rez. oficirji v uniformah. Pogreb bo danes ob pol 16. uri.

u— **Objava izda natečaja za novi občinski dom v Trboveljah.** Na osnovi sklepa ocenjevalnega odbora za pregled in oceno konkurenčnih osnutkov za novi občinski dom v Trboveljah z dne 15. januarja 1939 objavlja občina Trbovelje, da je bila dodeljena: prva nagrada v znesku 8.000 din projektantu osnutka pod geslom »8091« g. ing. arh. Ravnikarju Edvardu iz Ljubljane, druga nagrada v znesku 6.000 din projektantu osnutka pod geslom »Me« g. ing. arh. Milanu Severju iz Ljubljane in tretja nagrada v znesku 4.000 din projektantom osnutka pod geslom »Rudarja« g. ing. arh. Medvedčku Emilu in dipl. tehniku Kugliču Francu, oboja iz Ljubljane. Predvidena odkupa po 1.500 din sta bila prisojena in sicer: prvi odkup projektantu pod geslom »001«, drugi odkup projektantu osnutka pod geslom »28812«. Občina Trbovelje poziva oba projektanta skupljenih osnutkov, da ji sporočita, jeli soglašata z odkupom osnutkov, najkasneje do dne 31. januarja 1939. Vsi došli konkurenčni osnutki bodo na javen vpogled razstavljeni v občinski posvetovalnici v Trboveljah v času od 19. do 26. januarja 1939, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 16. ure. Po zaključku razstave bodo vsi nagrajeni in neodkupljeni osnutki vrnjeni projektantom na naslove, ki jih naj javijo občini Trbovelje, v kolikor tega že niso storili. Vsi nenagrajeni in neodkupljeni osnutki bodo vrnjeni projektantom skupno s povračilom vplačanih stroškov za podloge.

Iz Novega mesta

u— **Sokolsko gledališče** je uprizorilo v četrtek in soboto v režiji g. Paučiča Nušičevo burko v treh dejanjih »Dre. Občinstvo, ki se je udeležilo obeh uprizoritev v obilnem številu, je igralce-naratajke nagradilo za lepo igranje z obilnim odobravanjem.

u— **Zemljišče za zdravstveni dom.** No. vomeška občina je ljubljanskemu higien-skemu zavodu brezplačno odstopila za postavitev prepotrebne zdravstvene doma 1000 kvadratnih metrov zemljišča nad živinskim sejmščem, kar je tako rekoč v sredini mesta. Higieniski zavod bo moral prostor zadržati do leta 1940, sicer ugasne pravica služnosti.

u— **Vol sunil dekletca z rogom v usta.** Ko so domačini iz Vavte vasi napajali v Krid svojo živino, je sedela ob totu na neki kladi 6-letna Rozalija Travnova in opazovala živad. Na povratku od napajališča pa se je deklici nenadoma približal neki vol in jo sunil z rogom v usta, da ji je predrl nebo. Nevarno poškodovano de, kilco so starši pripeljali v banovinsko žensko bolnišnico.

u— **Slabo razsvetljene ceste.** K ostriki mesta spadajo med ostalimi tudi dve najdaljši cesti: Trdnova in Šukljotova, ki se vije proti Šmihlu. Slednja ima na svoji dolgi poti za razsvetljavo samo eno žarnico, ki služi le trem hišam. Vsa ostala dolga pot, ki je zvečer najbolj obljubena, pa je zavita v temo. Podobno velja za Trdnovo cesto, ki je razsvetljena samo do banovinske kmetijske šole. Vsa ostala nad kilometer dolga pot do Gotne vasi je zavita v temo. Prav na tej cesti, kjer se končuje razsvetljava, je bil izvršen pred božičem roparski napad na sodno uradnik Milko Zupančičevo. Če se ne upošteva, jo že drugi razlogi, bi se morali cesti razsvetliti že iz varnostnih vzrokov.

Popravek

Podpisani Ante Komčić, trgovski poslovodja v Ljubljani, prostim z osirom na izjavo Lili P. v »Jutro« št. 12. z dne 14. 1. 1939 v 5. stolpcu na 4. strani, da na temlju št. 26. zak. o tisku objavite naslednji popravek:

Ni res, da je knjiga Kmetijske posojilnice v Ljubljani št. 38.213 glaseča se na ime »Tonček« že od 1. 1938 polna last Lili P., temveč je res, da mi je to vložno knjižico Lili Pagan priznavajoč mi izročeno lastnino odnesla iz zaklenjene omare in da sem zoper Lili Pagan vložil kazensko prijavo zaradi suma tatvine. Ni res, da pričuje za njeno last moja izjava pri imenovanju posojilnice, temveč je res, da se je ta izjava dala sporazumno zato, da lahko pridem do zamrznjenega denarja.

Ante Komčić s. a.

BOUVER
VINO V SODČKIH
GORNJA RADGONA

Premiera!

KINO UNION, Tel. 22-21
DAMA Z MALAKE

evropeke žene pri njenih sozemljanah. Divni posnetki s velikega prekooceanika »Normandie« Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Gospodarstvo

Pred emisijo prve tranše 4 milijardnega notranjega posojila

V finančnem zakonu za leto 1938-39 je dobila vlada pooblastilo, da sme zaradi izvedbe velikih javnih del, melioracij, postavljanja javnih zgradb in za potrebe državne obrambe skleniti na domačem trgu dolgoročno posojilo v višini 4 milijard din, in sicer postopno v šestih letih. Prva tranša tega posojila v višini 700 milijonov din bi se morala emitirati lani v jeseni. Vendar do tega ni prišlo, očitno zaradi neugodnega položaja na našem tržišču državnih papirjev. Tečaj državnih papirjev so v jeseni pričeli popuščati in so zlasti pod vtisom mednarodnih političnih dogodkov v septembru in oktobru precej nazadovali. Medtem so se sicer popravili, toda niso še dosegli prejšnjega stanja. Od tečaja obstoječih 6% državnih papirjev pa je odvisen emitirski tečaj novega 6% državnega posojila. Tako so 6% begluške obveznice v aprilu dosegle tečaj 94, kar je dalo finančnemu ministru upanje, da bo lahko pri nadaljnjem dvigu tečaja emitiral novo posojilo po emitirskem tečaju, ki ne bo mnogo manjši nego 100. Toda v jeseni je, kakor rečeno, tečaj 6% papirjev popustil pod 90 in se tudi sedaj giblje na višini 89 do 90. Nadaljnji razlog, da ni v jeseni prišlo do emisije prve tranše novega notranjega posojila, je v tem, da priprave za nova javna dela še niso bile izvedene, za one izdatke, ki so bili že angažirani na račun tega notranjega posojila, pa je finančni minister dobil pri državnih zavodih potreben predujem.

Sedaj poročajo iz Beograda, da bo finančni minister prvo tranšo novega 4 milijardnega posojila emitiral ob koncu aprila ali naikasnije ob začetku maja. Po beograjskih informacijah ima Državna hipotekarna banka že znatne predznanjbe za vpis novega posojila, in sicer v zvezi z uredbo o ustanovitvi poslovnih rezerv in o prisilnem nalaganju teh rezerv v državne papirje. Novo posojilo bodo vpisale

predvsem zavarovalnice, banke in ustanove za socialno zavarovanje. Ti vpisi bodo znašali po cenitvi Državne hipotekarne banke okrog 400 milijonov din.

Te dni so v zavodu za izdelavo novčanic Narodne banke tudi že dotiskali obveznice novega notranjega posojila, ki jih bo v prihodnjih dneh prevzela posebna komisija finančnega ministarstva.

Kontrola zaradi nalaganja poslovnih rezerv v državne papirje

Ker bo uspeh emisije 4 milijardnega notranjega posojila v znatni meri odvisen od pravilnega izvajanja uredbe o poslovnih rezervah in rezervnih fondih pri zavarovalnicah, ustanovah socialnega zavarovanja in denarnih zavodih ter o delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih fondov v državne papirje je davčni oddelek finančnega ministarstva te dni naročil vsem finančnim direktorjem, da preko svojih organov in preko organov davčnih uprav pregledovano poslovanje posameznih denarnih zavodov in ustanov, ki spadajo pod uredbo, vedno istostano ugotovijo, ali te ustanove izvršujejo svoje obveznosti, ki jih jim nalaga uredba o poslovnih rezervah. Če ti organi ugotovijo, da posamezne ustanove niso postopale po predpisih uredbe, morajo o tem obvestiti davčni oddelek, ki bo to obvestilo dostavil bančnemu in valutnemu oddelku. Okrožnica pravi, da je vsak kontrolni organ finančne direktorije ali davčne uprave, ko pregleduje knjige posameznih ustanov, na katere se nanaša uredba o poslovnih rezervah, dolžan točno pregledati tudi kako so rezerve naložene, in je za točnost svojega poročila osebno odgovoren. Pod nadzorom finančnih direktorjev bodo morali kontrolni organi finančnih direktorij proučiti vse predloze uredbe o poslovnih rezervah in nedavno izdanega pravilnika k tej uredbi.

jo mariborski trgovski in gospodarski krogi, da bodo prizadeti čimhitelji zastavili vse sile, da se člen 207. novega carinskega zakona v gornjem zmislu popravi.

Hotelirji in klasifikacija hotelov

Na sušaku je bila te dni konferenca članov upravnega odbora Udruženja gostinskih podjetij na Primorju ter delegatov sorodnih organizacij in turističnih krajev, na kateri so razpravljali o uredbi o klasifikaciji gostinskih obratov, ki je stopila v veljavo lani v avgustu in določa, da se mora v šestih mesecih po uveljavitvi izvesti klasifikacija gostinskih obratov v vsej državi; obenem se morajo maksimirati cene v gostinskih obratih posameznih kategorij. Na konferenci je bilo izraženo mišljenje, da more uredba z manjšimi korekturami služiti kot baza za ureditev novih hotelov, nemogoče pa je zahtevati, da se hoteli v šestih mesecih prilagodijo novi uredbi. Investicije in adaptacije, ki bi bile potrebne v ta namen so prav znane in je zaradi tega tehnično in finančno nemogoče vse to izvesti v šestih mesecih. Zato so na konferenci lastniki gostinskih obratov preko svojega udruženja in preko svojih delegatov postavili enostransko zahtevo, da se sestra uveljavljanje imenovane uredbe, vsaj za dve leti in da se pri uveljavitvi te uredbe upoštevajo tehnične in finančne možnosti že obstoječih obratov.

Povišanje prispevka za višje zavarovanje pri TBPĐ

Občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani (prstovoljne organizacije, ki skrbijo za višje zavarovanje članov, medtem ko je bolniška blagajna TPĐD organ Surozja) je lani sklenil zvišati mesečni članski prispevek za višje zavarovanje od 30 na 35 din. Sedaj je upravni odbor društva določil, da velja to povišanje že od 1. januarja t. l. naprej. Bojimo se, da bo to ponovno povišanje prispevka za višje zavarovanje, ki ni obvezno, imelo za posledico, da bodo slabše situirani člani izstopili iz višjega zavarovanja, odnosno da mnogi člani ne bodo mogli doseči ugodnosti višjega zavarovanja. To povišanje prispevka je, kakor znano, v zvezi z razširjenjem sanatorija Slajmerjevega doma. Društvo je v ta namen že prejelo od Pokojniškega zavoda posojilo 6 milijonov din.

Uprava bolniške blagajne TBPĐ

Za včeraj je bila sklicana I. seja na novo imenovane samouprave bolniške blagajne TBPĐ v Ljubljani. Kot zastopnik kr. banske uprave je otvoril sejo dr. Karlin. Prečital je dekret g. ministra soc. pol. in nar. zdravja o imenovanju nove samouprave ter je člane nove samouprave zaprisegel. Takoj nato so se konstituirali posamezni odbori samouprave.

Za predsednika ravnateljstva blagajne je bil izvoljen g. Ivan Martelanc, ravnatelj Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, za prvega podpredsednika g. Alojzij Sitar, trgovski sodnik iz Ljubljane, za drugega podpredsednika dr. Stanko Žitko, odvetnik v Ljubljani.

Predsednik nadzornega odbora je g. Rajko Globočnik, tajnik Ljudske posojilnice v Ljubljani, podpredsednik pa g. Joško Zabrav, industrijski inženir iz Britofa pri Kranju. Novi odbori so svoje posle takoj prevzeli.

Fond za pobiranje devizno-valutnih kaznivih dejanj

Med številnimi centralnimi fondy, ki so bili ustanovljeni zadnja leta, je tudi fond za pobiranje devizno-valutnih kaznivih dejanj. Že leta 1932, je bilo v čl. 19 č. deviznega pravilnika določeno, da se na breme pobranih kazni za devizno-valutne prestopke izplačuje nagrada osebam, ki pripomorejo, da se krivci kaznujejo; ope, nem je bilo določeno, da se na breme teh dohodkov izplačujejo potni stroški kontrolnih organov.

Lani je bilo besedilo čl. 19 č. deviznega pravilnika spremenjeno. Za pobiranje devizno-

valutnih kaznivih dejanj in za izsledovanje takih dejanj je bil ustanovljen označeni fond, v katerega se poleg pobranih denarnih kazni stekajo tudi letne pristojbine, ki jih morajo plačevati denarni za, vodi, pooblašteni za poslovanje z devizami in valutami (banke plačajo 1/100 vplačane glavne in po 2500 din za vsako podružnico s pooblastilom za poslovanje z devizami in valutami). Sredstva tega fonda pa se rabijo:

1) za izplačilo nagrad osebam, ki s svojim delovanjem pripomorejo, da se storilci dejanj kaznujejo, pri čemer določi višino nagrade finančni minister v vsakem primeru po svobodni oceni, potem ko po, stane odločba izvršna;

2) za izplačilo stroškov za vzdrževanje priprtilih oseb po devizno-valutnih kaznivih dejanjih;

3) za izplačilo potnih stroškov in nagrad kontrolnih organov, honorarnih uradnikov in uslužbencev, ki opravljajo devizno-valutne posle;

4) za izdajanje in tiskanje potrebnih publikacij;

5) v breme fonda sme finančni minister po potrebi postavljati honorarne uradnike in uslužbence v bančno-valutnem oddelku.

Končno določa novi člen 19 č. da se od vsot, ki se izterjajo po izvršnih odločbah, a po izplačilu naštetih izdatkov, pridrži ob koncu vsakega proračunskega leta 1 milijon din za račun naslednjega leta, medtem ko se ostanek izroči glavni državni blagajni. Izjemno pa sme finančni minister za označena izplačila porabiti tudi ostanek.

Z odločbo od 23. decembra 1938. (Službene novine od 11. jan. t. l.) pa je sedaj razširjen krog oseb, ki lahko dobe nagrade na breme tega fonda. Po novem besede, dila točke 1. se na breme fonda ne izplačujejo samo nagrade, temveč tudi dnevnice, in ne samo osebam, ki s svojim delovanjem pripomorejo, da se storilci devizno-valutnih kaznivih dejanj kaznujejo; sredstva fonda se namreč uporabljajo za izplačilo nagrad in dnevnice osebam, ki delajo v poslih, ki so posredno ali neposredno v zvezi z delokrogom bančno-valutnega oddelka, pri čemer določi obseg in vrsto poslov, kakor tudi višino nagrade finančni minister v vsakem primeru po svobodni oceni.

Gospodarske vesti

— **Licitacije.** Dne 18. t. m. bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 4.730 kg mila za pranje. Dne 21. t. m. bo pri tehniški komisiji št. 1 na Vrhniki licitacija za dobavo 12 bakrenih kotlov. Dne 16. februarja bo v ekonom. oddelku štaba mornarice v Zemunu licitacija za dobavo motornega olja in bencinske mešanice. 17. februarja pa za dobavo večje množine specialnega olja za mazanje. Dne 16. februarja bo pri vojnosenitskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo 150.000 m hidrofilne gaze. Dne 20. februarja bo v 1. odd. vojnotehniškega zavoda v Hanjčevu pri Skopju licitacija za dobavo večje množine laka bencina, pretrolata, nafte, okra, petroleja, pralnega mila, sode, kleja, raznih olj, firneža, karbida, etra, alkohola, azbesta in klingerita. 22. februarja pa za dobavo zaščitnih stekel za armature, električnih žarnic, gumenih rokavic in gume. Dne 21. t. m. bo v intendanturi štaba V. armijske oblasti v Nišu licitacija za dobavo večje množine raznih pisarniških potrebščin. Dne 25. t. m. bo pri upravi III. odd. vojnotehniškega zavoda v Čačku pismena licitacija za dobavo raznih cevi in pribora. Dne 26. t. m. bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo dveh motorjev za čolne ribarske policije.

— **Dobave.** Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo 1 stiskalnice (preše) za suhi žig, strojni oddelek pa do 24. t. m. za dobavo premogovnih vozilov. Artiljerijsko tehnični zavod Lepetane sprejema do 8. februarja ponudbe za dobavo raznih spiralnih svetrov, krožnih pil, raznih meril ter raznega orodja. Dne 24. t. m. se bo sklepala pri štahu za utrjevanje, Ljubljana. Metelkova ul. pismena neposredna pogodba za nabavo bencinske mešanice, olja za motorje in konzistentne masti. Dravska delavnica v Ljubljani, Kobariška ulica, sprejema pismene ponudbe do 21. t. m. za dobavo smrekovih desk, jesenovih desk, raznih žebeljev in vijakov in mizarskega kleja.

Borze

Na jugoslovenskih borzah so se danes nemške klirinške marke trgovale po nespremenjenem tečaju 13.80, kar je pripisati zopetni intervenciji Narodne banke. Tudi specialni tečaj angleškega funta je ostal na dosedanj višini 238. Grški boni pa so se trgovali v Zagrebu po 38 in v Beogradu po 37.50. Tečaj nemških klirinških mark je v terminskih kupcih nižji in so se nemški klirinški čeki za 15. februar trgovali po 13.65, za konec februarja pa po 13.60.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri čvrstjeji tendenci notirala 474 — 475 (v Beogradu je bil promet po 473 — 475.50). Zaključki pa so bili za beleženi v 4%, severnih agrarnih obveznicah po 59.50 — 60 in v 6% begluških obveznicah po 89 (v Beogradu po 90).

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2387 — 2425, Berlin 1767.62 — 1785.38, Bruselj 742.50 — 754.50, Curih 995 — 1005, London 205.35 — 208.55, New York 4375.50 — 4435.50, Pariz 115.65 — 117.95, Praga 150.75 — 152.25, Trst 231.45 — 234.55.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.68, London 20.7050, New York 442.75, Bruselj 74.8750, Milan 23.80, Amsterdam 240.40, Berlin 177.65, Stockholm 106.5250, Oslo 104, København 92.40, Praga 15.15, Varšava 83.50, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 474 — 475, 4% agrarne 60 — 63, 4% severne agrarne 59.50 — 59.75, 6% begluške 89 — 89.25, 6% dalm. agrarne 89 — 89.50, 7% stabiliz. 97.50 den., 7% invest. 99 — 100.50, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 91 den., 8% Blair 97 den.; delnice: PAB 222 den., Trboveljska 186 — 190, Narodna šumska 20 bl., Gutmann 45 — 46, Sečerana Osijek 100 bl., Osiječka ljevaonica 180 bl., Jadranska 320 den.

Beograd. Vojna škoda 472.50 — 473 (473 — 473.50), 4% agrarne 59 — 60, 4% begluške 90 — 90.25 (90), 6% dalm. agrarne 88.75 — 89.25 (89 — 89.25), 7%

invest. 100 den., 7% Blair 90.50 — 91.75, 8% Blair 97.50 — 98.50, PAB 227.50 — 229, Narodna banka 7800 bl.

Blagovna tržišča

SRTO

+ Chicago, 17. jan. Začetni tečaj: pšenica: za maj 68.50, za julij 68.75, za sept. 69.75; kornuza: za maj 52.8750, za julij 53.3750, za sept. 54.1250.

+ Winnipeg, 17. jan. Začetni tečaj: pšenica: za maj 62.

+ Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Tendence neizpremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška, sremska in slavonska 78 — 79 kilogramov 153 — 155, KZ: baška 142.50 — 145. Jedmen: baški in sremski, 64,65 kg 149 — 151; jari, 68 kg 180 — 185. Oves: baški, sremski in slavonski 162 — 165. Turšica: baška pariteta Indija in Vršac 101 — 102; baška, pariteta Indija in Vršac, sušena 113 — 114. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 245 — 255; »2« 225 — 235; »5« 205 — 215; »6« 185 — 195; »7« 155 165; »8« 112.50 — 115. Fižol: baški in sremski 86 — 112, brez vreč 287.50 — 292.50. Otrobi: baški, sremski in banatski v jutastih trehah 95 — 100.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Sreda 18. Labodica. Red Sreda. Cetrtak 19. Trideset sekund ljubezni. Red A.

Petek 20. zaprto. Sobota 21. Upniki na plan! Premiera. Premierski abonma.

Strindbergovo »Labodica« v Vido Juva, novo v naslovni vlogi bodo igrali v sredo 18. t. m. za red Sreda. Delo spada med najbolj poetične in obenem močno dramatične umetnine iz svetovne literature. Sila ljubezni in dobrote, kateri podežeta kovaštvo in sovraštvo, je poveljavna na edinstven, umetniško izkristaliziran način. Godba dravske divizije izvaja originalno Sibeliusovo glasbo pod vodstvom dirigenta Heroega.

Benediktijeva komedija »Trideset sekund ljubezni« je zabavna, duhovita in učinkovita v dialogih in situacijah, zato ima za občinstvo veliko privlačno moč ki se odtuje v izredno dobrem obisku te predstave.

»Upniki — na plan!« je naslov zabavne veseloigre, katere avtor je Čeh Karel Piškor. Igra prikazuje zmede, ki jih povzro-

Proti nevarnosti

okuženja potom ustne dupline, jemljite okusne

Dobljava

se v vseh lekarnah.

Cena malemu zavrtku din 8.—, velikemu zavrtku din 15.—

či pošten uradnik v svojem poslovanju. Delo obsega tri dejanja, ki se vrše v pisarni advokata in banke. Režijo ima prof. Šest. Premiera bo 21. t. m. za premierski abonma.

O P E R A

Začetek ob 20. uri

Sreda, 18. Pod to goro zeleno. Red B. Cetrtak 19. Jolanta. Gianni Schicchi. Red Cetrtak.

Petek 20. ob 15. uri: Boris Godunov. Dija, škla predstava. Cene od 16 din navzdol. Sobota 21. Roky. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Opozarjamo na dijaško predstavo, v petek 20. t. m. Vprizoriili bodo veličastno rusko opero »Boris Godunov« z g. Primožem v naslovni vlogi in v njegovi režiji.

Iz državne službe

Beograd, 17. jan. p. V 6. položajno skupno je napredoval tajnik kasacijskega sodišča oddelka B. v Zagrebu Rajko Omčikus.

Pri banski upravi v Ljubljani je imenovan za inšpektorja v 4. pol. skupini 1. stopnje prof. Silvester Krajnc z 2. realne gimnazije v Ljubljani, za svetnika v 5. pol. skupini pa prof. Franc Planina s klasične gimnazije v Ljubljani.

Za višje monopolne inšpektorje v 5. pol. skupini so bili imenovani kontrolorji tobačne tovarne v Ljubljani Viktor Logar, Anton Petrovič in Pavel Lindner.

V 8. pol. skupino je napredoval pri železniški direkciji v Ljubljani uradniški pripravnik inž. Alfonz Dobovšek.

Premeščen je sekundarni zdravnik za duševne bolezni dr. Ivan Kanoni s Studenca pri Ljubljani v Novo Celje.

Bivšemu učitelju Rudolfu Coticu je bila za odmero pokojnine priznana službena doba od 1. marca 1919 do 15. septembra 1933. Zato mu pripade pokojnina iz 6. pol. skupine.

Delničarjem Gostilničarske pivovarne d. d. Laško.

»Napol resno, napol v potegavščine« so objavili gg. Majcen Ciril, dr. Fran Roš in ing. Uhlir Hugo v »Slovenecu« dne 15. t. m., da so »naprošeni objaviti« onim delničarjem Gostilničarske pivovarne d. d. Laško, ki bi v resnici želeli, da dajo svoje delnice iz rok, da jih lahko prodajo Gostilničarski kreditni zadrugi v Ljubljani. Aleksandrova c. 5 proti takojšnjemu plačilu. Značilno je, da Gostilničarska kreditna zadruga tega doslej še nikjer ni sama objavila; gg. Majcen, dr. Roš in ing. Uhlir pa dobro vedo, da je njihova objava za Gostilničarsko kreditno zadrugo brezobvezna.

Značilno je nadalje, da gg. ne objavljajo niti po kaki ceni bi kupila Gostilničarska kreditna zadruga delnice nezadovoljnih delničarjev, niti koliko delnic je pripravljena kupiti.

Vprašanje je seveda, kako bo ta zadruga, ki ima deležne glavniče komaj 20.000.— Din, mogla kupovati delnice Gostilničarske pivovarne d. d. Laško, ki jih je subskribiranih okrog 16.000 po 500.— Din.

Ce je njihova ponudba resno mišljena, naj jo obvezno formulirajo s položitvijo z nakup delnic potrebne svote pri absolutno varnem denarnem zavodu. Drugače namreč nima nikdo jamstva, da ne bo iz tega postala zopet »potegavščina« na račun delničarjev.

Ker pa G.P.L. nima niti potrebnih sredstev za svoje obratovanje in po zakonu ne more kupovati svojih lastnih delnic in ne more Gostilničarska kreditna zadruga sama glasom gori navedenega dejstva prititi kot kupec v poštev in zamore le pri tem poslu posredovati, zato more dati resno in obvezno ponudbo le pravi kupec, ki pa do sedaj ni viden.

Kljub temu me ta najnovejša objava gg. Majcna, dr. Roša in ing. Uhlifa izredno veseli.

Dočim so bili delničarji doslej brezpravni in niso mogli svojih delnic niti prodati, ampak so smeli le čakati, se je vsled mojega pritiska naenkrat položaj spremenil.

Sele vsled mojega nastopa so se gg. zganili in objavili to skromno čeprav neobvezno ponudbo Gostilničarske kreditne zadruge, po kateri naj bi morda vsaj nekateri nezadovoljni delničarji prišli do svojega denarja.

Zadovoljen sem, da sem s svojo akcijo zaenkrat dosegel vsaj ta uspeh. Vem seveda dobro, da je ta uspeh izključna posledica mojega pritiska, vem pa ravno tako dobro, da Gostilničarska kreditna zadruga ne bo kupila niti ene delnice Gostilničarske pivovarne d. d. Laško, kakor hitro se jaz umaknem.

Vedo pa naj gg. Majcen, dr. Roš in ing. Uhlir, da jaz nikakor ne bom odnehal. Moj akcija za prenosno zavezane Gostilničarske pivovarne d. d. Laško in za pravice doslej brezpravnih malih delničarjev gre naprej. Ravnotako ne odstopim od svoje zahteve na položitev čistih in jasnih računov pri Gostilničarski pivovarni d. d. Laško.

Zato razpošiljam od danes naprej vsem delničarjem Gostilničarske pivovarne d. d. Laško obvezne okrožnice, z navedbo pogojev, pod katerimi kupujem delnice Gostilničarske pivovarne d. d. Laško po kurzu 500.— Din za komad. Moje ponudbe so krite z bančnimi pologi, iz katerih bodo mogli dobiti delničarji, ki ponudijo delnice meni v nakup, takojšnje plačilo v gotovini.

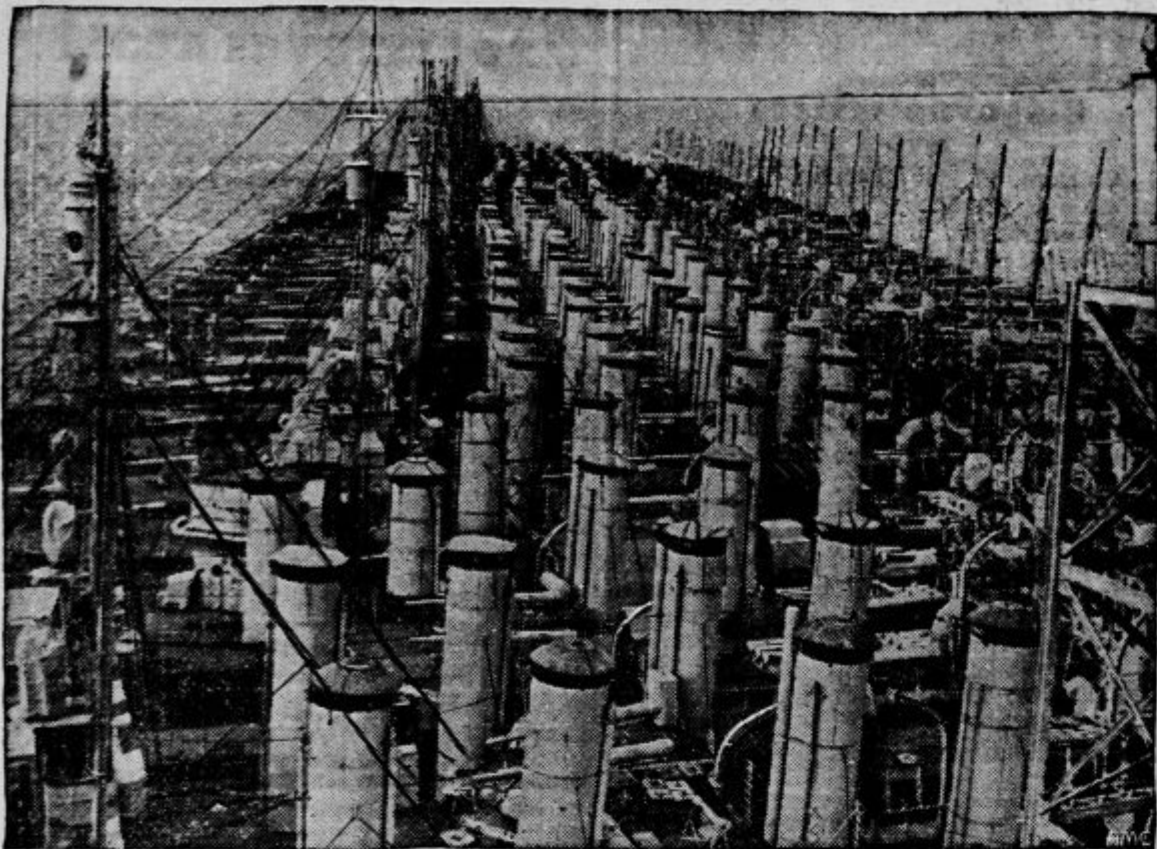
Opozarjam pa delničarje, da bom mogel s svojo ponudbo ostati le prav kratek čas v besedi. Zato priporočam delničarjem, ki hočejo rešiti svoj sedaj brezplodno naložen denar, naj se požurijo s svojimi prijavitvami in ponudbami.

Na ostale trditve gg. Majcna, dr. Roša in ing. Uhlifa bom posebej in podrobno odgovoril, ter obrazložil na podlagi podatkov in števil, ki sem jih dobil v sami pivovarni, kaka bodočnost se obeta podjetju v sedanjih sestavi in pod sedanjo upravo.

V LJUBLJANI, dne 17. januarja 1939.

Dr. ing. Guido Mayer.

Amerika se naglo oborožuje

V kalifornijskem pristanišču San Diego čaka 150 rušilcev ameriške vojne mornarice na oborožitev z najmodernejšimi torpedi

Umrl je „stric kraljev“

Danski princ Valdemar in njegovo življenje — Mož, ki je odklonil bolgarsko krono

Danski princ Valdemar

Kakor smo že poročali, je umrl tedni v Kodanju v starosti 81 let princ Valdemar, senior danske kraljeve hiše. Princ v mednarodnem svetu ni igral na zunanji vidni vlogi. S prirojenjo skromnostjo je živel sam zase, sprva kot pomorski častnik, pozneje kot zasebnik. Zavoljo njegovih tesnih sorodstvenih zvez skoraj do vseh evropskih vladarskih hiš pa je njegova smrt zbudila obžalovanje tudi drugje, ne samo na Danskem.

Rodil se je kot najmlajši sin poznejšega kralja Kristijana IX. in kraljice Luize iz rodbine Hessensko-Kasselske. Njegovi starejši bratje in sestre so bili prestolonaslednik Friderik, poznejši danski kralj

Friderik IX., princesa Aleksandra, žena angleškega kralja Edvarda VII., princ Viljem, ki se je kot grški kralj imenoval Jurij I., princesa Dagmar, pod imenom Marija Feodorovna, znana kot žena carja Aleksandra III. in princesa Tira, ki se je poročila z vojvodo Ernestom Avgustom Cumberlandskim. Če so njegove starše z ozirom na njih uspešno politiko s porokami imenovali tiste Evrope, je princ Valdemar dobil priimek »stric kraljev«. Nje, gov. nečak Kristijan X. je bil danski kralj, nečak Karel je postal kot Haakon VII. norveški kralj, nečak Konstantin grški, nečak Jurij angleški in nečak Nikolaj ruski vladar.

1885. se je poročil s princeso Marijo iz rodbine Orleanske. Nekoliko mesecev pozneje je prejel brzojavko, ki mu je sporočala, da ga je bolgarska skupščina izvolila za bolgarskega vladarja. Toda ne on, ne njegova žena se s tem nista strinjala in sta izvolitev odklonila, čeprav je dal za to izvolitev pobudo ruski car. Ko se je Norveška dvajset let pozneje osamosvojila, sta ruski car in nemški cesar spet delala na to, da bi sprejel norveško krono, vendar je odklonil tudi to. Zadovoljen je bil s svojo kariero pri mornarici, ki ga je vodila na dolga potovanja po vsem svetu.

V zakonu se mu je rodilo pet otrok, izmed katerih se je najstarejši, princ Aage, poročil s hčerjo italijanskega grofa Calvija. Princ Aksel, drugi sin, se je poročil s sestro norveške prestolonaslednice, princese Erik in Vigo sta se oženila z dvema ameriškimad dolskima princesama, hči edinka Margareta pa se je poročila s princem Renejem Burbon-Parmskim, bratom bivše avstrijske cesarice Zite.

Prebivalstvo v Tešinu

Iz Moravske Ostrave poročajo, da se je tam nedavno vršilo ljudsko štetje, pri katerem so našli 92.648 Poljakov, 37.245 Čehov, 6.591 Nemcev ter 1300 oseb tako zvane »slezke« narodnosti, ki jo je bila uvedla nekdanja Avstrija. Po okupaciji tešinskega ozemlja se je izselilo iz teh krajev približno 20 tisoč oseb, ki seveda niso vsi v tih podatkih.

„Nesimpatična zunanost“ ni vzrok za odpoved

Tajnica šefa nekega pariškega podjetja je tožila delodajalca zaradi odpovedi službe, katere ji je bila odpovedana zaradi »nesimpatične zunanosti«. Šef je pred sodiščem potrdil, da je odpustil tajnico zaradi tega, ker se mu ni zdelo dovolj lepa. Utemeljeval je to z razlago, da ne more delati z grdo sotrudnico.

Sodišče je odločilo, da šef ne bi bil smel tajnici odpovedati službe brez zakonitega odpovednega roka, zakaj odpoved zaradi »nesimpatične zunanosti« ni nikakor utemeljena in je sodišče ne priznava.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

Po tridesetletnici potresa v Messini

O božiču 1908. je doživela Messina strahotno potresno razdejanje. Pričujoča slika kaže košček mesta v razvalinah

Povratak z dežnikom in nageljnom

Francoski listi poročajo, kakšen je bil Chamberlainov povratak iz Rima v London. Premier je izstopil na postaji Victoria iz vlaka z dežnikom v roki in z nageljnomo v gumbnici. Množici se je široko nasmehnil, nato pa se je nekaj časa razgovarjal z osebami, ki so ga pričakovale na peronu. Na poti v mesto so ljudje Chamberlaina ves čas navdušeno pozdravljali, toda med temi pozdravi je bilo slišati tudi mnogo klincev v prilog republikanski španiji...

Poroka princese Marije Savojske

Po italijanskih vesteh se bo nedavno preložen poroka savojske princese Marije, najmlajše hčere italijanskega kralja in cesarja Abesinije, s princem Louisom Burbon-Parmskim izvršila v Rimu s največjim sijajem.

Poroka bo v Kvtrinalu. Dan prej bo v kraljevi palači svečan sprejem, na katerega bodo povabili 3000 osebosti. Razume se, da se ga udeležijo italijanska vladarska dvojica, vsi člani savojske rodbine in ženinovi sorodniki. Isti gostje bodo prisostvovali tudi poročni ceremoniji, drugi pa bodo v skladu s svojim položajem razmešeni ob poti od soban v palači do kapele, po kateri pojdetta ženina in nevesta. V kapeli bi bilo namreč vse premalo prostora za toliko gostov.

Nevesto bo vodil nje oče, ženina pa bo stopal ob strani kraljice Jelene. Sledil bo prestolonaslednik Humbert z ženo, princ iz obeh rodbin, duce sam, nato pa še ministri in diplomati.

Lep skok na ledu

Angležinja miss Megan Taylorjeva na drsališču v St. Moritzu

Samomor na električnem stolu

39 letni ameriški radijski tehnik John Hersh iz Chicaga je nad leto dni trpel zaradi neuslišane ljubezni. Končno si je izmisli originalno pot na drugi svet. Zgradil je električen stol, vključil radio transformator ter povečal na ta način jakost toka od 110 voltov na 5 tisoč voltov. Potem je zvezel s transformatorjem dve žilci, napisal na listek: »Pozor! Nevarnost! Izklopite luč, preden se me dotaknete.« vzel v vsako roko po eno žico in sedel na izoliran stol. Bil je v nekaj trenutkih usmrčen od električnega toka.

Skrajšanje medicinskega študija v Nemčiji

Nemška vlada je skrajšala dosedanj rok za medicinski študij skoro za dve leti. Praktični študij, ki se mu je mogel nemški medicinec posvetiti šele po odhodu z univerze, so vključili v študijsko dobo, pa tudi rok za državno skušnjo je znatno krajši. V novem medicinskem študiju zavzemajo bistvene dele tudi razni zakoni, seznanitev z zelišči in šest tednov trajajoče obvezno delo na kmetih ali v tovarni.

Norveška aneksija na Južnem tečaju

Norveška vlada je sklenila proglasiti za svojo last del ozemlja antarktičnega kontinenta, ki sega od skrajne meje zapadnega Falklanda do vzdolžnih meja avstralskih otokov pri Južnem tečaju. Tudi otoke, ki se nahajajo v bližini 45. stopnje zemljepisne dolžine, bo proglasila Norveška za svojo.

Z nitroglicerinom je grozila

a vodo je nosila v dveh stekleničkah...

V pisarno ravnatelja bančnega zavoda Drexel State Bank v Chicagu je stopila nenapovedana vitka blondinka, ki se je bila tajnici v predsobi predstavila za ravnateljevo ljubico. Brez dolgih nagovorov je ravnatelju pomolila pod nos dve majhni steklenici, v katerih je bila prozorna tekočina, in je zagrozila z listkom, ki ga je brez besede položila na mizo, da požene vso banko v zrak, če ji ravnatelj ne izroči takoj čeka za vsoto 5000 dolarjev in da ta ček pri blagajni izplačati. V stekle, nčkah ima nitroglicerina...

Ravnatelj Real ni izgubil prisebnosti. Izpolnil je ček za 5000 dolarjev in je svojo grozotno obiskovalko vljudno spremil do podravatelja, ki naj bi podpisal nakazilo. Podravatelj je šefa presenečeno pogledal, toda s komaj opaznim namigom oči mu je ta dal razumeti, naj podpiše brez ugovora.

Ko je ravnatelj na poti do blagajne malo okleval, je obiskovalka, ki dotlej ni bila spregovorila besede, energično izjavila, da je vsak odpor nesmišeln, kajti pred vhomod stoji eden njenih ljudi s strojno. Real je pred vrati v resnici zagledal sumljiv avto in pred vrati moža v nedolžni obleki šoferja. Ko je potem s svojo obiskovalko stopal skozi vrste številnih ljudi, ki so bili v banki, ni nihče slutil, da se dogaja tu rafinirano in skrajno drzno razbojništvo. Izredno elegantni pavlaski ni bilo videti, da bi kaj takšnega namerala.

Vsoto, ki so jo izplačali, je dama položila v svojo ročno torbico, pri čemer je obe steklenici z nevarno vsebino še vedno držala pripravljene. Če bi ena teh steklenic padla na tla, je ravnatelj vedel, da bi postalo bančno posloje v naslednjem trenutku kup razvalin s stotinami človeških žrtev.

Videti je bilo že, da je razbojstvo uspelo. Vljudno, kakor da je njegova najljubša klijentka, je ravnatelj mlado damo spremil do vrat. Tam mu je končno uspelo, da je z bežno kretnjo opozoril nekega policista, ki je bil ta trenutek slučajno pogledal sem. Policist je brez oklevanja skočil na pavlasko, medtem ko ji je ravnatelj, misleč, da je v največji življenjski nevarnosti, v istem trenutku iztrgal obe steklenici iz rok. Potem se je izkazalo, da je bil ravnatelj žrtev drzne sleparke: v obeh steklenicah je bila namreč čista voda...

Tukaj sta stanovala v Rimu

Vila Madama v Rimu, kjer sta bivala Chamberlain in Halifax nekaj dni pri svojem obisku v italijanski prestolnici

Horoskopi — neumnost

Ugleden švicarski list proti „lažnim zvezdam“ Molk o razkosani ČSR

»Neue Zürcher Zeitung« se obrača z vso ostrnostjo proti astrološkim napovedim, ki so jih listi na pritisk čitateljev ob začetku vsakega leta polni. Če bi astrologi in drugi takšni preroki obdržali takšne napovedi zase, pravi list, bi ne bilo nobenega povoda, da bi se z njimi prepirali. Slabo pa je to, da ponatiskujejo takšne stvari listi, ki nekaj veljajo.

Treba je misliti na usoden vpliv na primitivne možgane, ki berejo n. pr., da čakajo švico v prvih treh mesecih tega leta, ta težki notranji nemiri. Čut odgovornosti bi morala prepovedati ponatis takšnih napovedi, ki jih je postavljati v isto vrsto s podžiganjem ljudi. Pri tem pa je treba še pomisliti, da so horoskopi, ki jih objavljajo n. pr. pod naslovi »Kaj pravijo zvezde k novemu letu?«, večinoma neumnost. Če so dogodki tu in tam zapleteno sestavljenim napovedim dali na videz prav gre samo za ugibanje, ki bi ga zmogel v isti meri vsak politični začetnik. Ves nesmisel se pa pokaže, če so preroki tako nepredvidni, da se o kakšni stvari izrazijo jasno.

»Neue Zürcher Zeitung« priobčuje nato nekoliko odlomkov iz napovedi, ki so izšle ob začetku lanskega leta v nekem švicarskem tedniku.

Prerok je n. pr. glede Francije napove, dal med drugim sledeče.

»Horoskop ministrskega predsednika Chautempsa kaže k sreči ugodno, tako da je pričakovati, da bo dežela premagala težave, ki jo ogrožajo v novem letu. Chautemps bo svoje notranje in zunanje politične smotre zasledoval z neomajno odločnostjo, rešil finančni položaj, napravil zvezo z Anglijo tesnejšo...«

In kaj se je v resnici zgodilo? Chautempsova vlada je padla...

O Češkoslovaški, najtežjem problemu lanskega leta, ni mož povedati niti besedice, pač pa je žlobudral mnogo o drugem boju, o katerem je trdil, da bo človeštvo l. 1938 najbolj razburjal: »Domnevati je, da se bodo najtežji boji vodili v področju financ. Tu se bodo l. 1938 v še večji meri nego l. 1937 pojavljala razvrednotenja, polomi tečajev in boji proti zlatemu standardu.«

Vse to se ni zgodilo, vsaj ne v težji meri nego l. 1937, pač pa je bil ves svet dolgo mesece v skrajni živčni napetosti, v neposredni vojni nevarnosti zavoljo političnih dogodkov, ki so med drugim razkosali Češkoslovaško.

In največjo ter najočitnejšo neumnost

Temne in svetle oči

Dva zdravnikava Hawardove univerze v New Yorku sta ugotovila po poskusih z dvesto osebami, da vidijo temne oči boljše nego svetle. Temnooki ljudje razlikujejo zlasti boljše predmete v somraku in ponoči.

Ledni ocurek ubil moža

V predmestju Bukarešte se je primerila nenavadna nesreča. Neki mož je stopal tik stišnega roba hiše, s katere so se zaradi toplega vremena lomili ledni ocurek in padali na tla. Nesreča je hotela, da je takšen ocurek padel možu na glavo. Preluknjaj mu je lobanjo na vrhu in nesrečnik je umrl zaradi krvavitve v možganih.

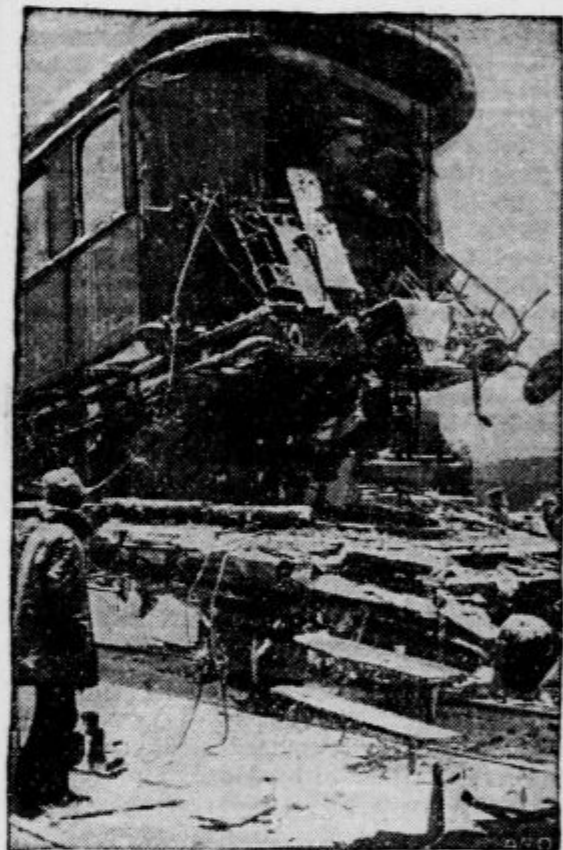
je zvezdogled napravil, kar se tiče Nemčije, ki ji je napovedal sledeče:

»Napram svojim zaveznikom bo kazal tretji rajh veliko nezaupnost... Vpraša, nje prehrane, ki bo postalo čedalje težje, bo imelo za posledico boleznin in epidemije. V zunanji politiki bo tretji rajh še bolj nego doslej stremel za priključitvijo Avstrije, seveda pa brez uspeha.«

In kaj se je zgodilo? Baš tega leta in še prav v njegovih začetnih mesecih si je Nemčija Avstrijo priključila brez najmanjših težav.

Tisti, ki »zvezdam« rad verjamejo, bi storili zelo dobro, če bi ob novih napovedih pogledali vedno v napovedi leto dni nazaj...

Nad sto mrtvih

Eden izmed vagonov rumunskega vlaka, ki se je ponesrečil za božične praznike v Južni Besarabiji. Nesreča je zahtevala nad sto mrtvih

A NEKDOTA

Ko je Edison izumil aparat za pisanje na daljavo, je bil hudo bolan. Bolezen je bila takšne narave, da je od časa do časa popolnoma onemel ter ni mogel spraviti iz sebe niti besedice. In prav v nekem takšnem intermezju se je primerilo, da je prišla k izumitelju na obisk skupina bogatih podjetnikov, ki so se hoteli z Edisonom pogajati zaradi odkupa novega izuma.

Edison je naravnal aparat, ki je brezhibno deloval. Na številna vprašanja obiskovalcev, koliko zahteva za svoj izum, ni mogel odgovoriti niti z besedico. Finančniki so se spogledovali. Ponudili so najprej 20 tisoč dolarjev. Edison je molčal, ker ni mogel izreči besedice »da«. Zato so ponudniki zvišali ponudbo na 50 tisoč dolarjev. Edison se je zdaj mučil, da bi rekel »da«, ampak zopet mu je nagajal jezik, da ni mogel z besedo pristati na ponudbo. Šele potem, ko so finančniki ponudili sto tisoč dolarjev, se je Edison razvezal jezik in je izgovoril besedico: »Sprejemem!«

VSAK DAN ENA

»Kar pustite me, naj tako storim. To intrigo proti sebi sem videla že v naprej!«

(»Ric et Race«)

Kulturni pregled

Bolgarski glas o slovanski kulturni vzajemnosti

Literature — mostovi k slovanstvu

Neslovanska politika nekaterih slovanskih držav je imela za posledico tudi odpuščanje od duhovnih vrednot teh narodov. In ko govorimo o potrebi slovanske sloge in moči, moramo priznati bridko resnico, da se še vedno kaj malo poznamo med seboj. Z veliko boleštvu in sruči je označil to žalostno dejstvo pokojni bolgarski jezikoslovec L. Miletič, profesor sofijske univerze, ki se je udeležil prvega kongresa slovanskih filologov v Pragi 1. 1929 in dejal v svojem govoru:

»Čas je, da začnemo delati za duhovno zblizanje med slovanskimi narodi, najkrajša pot do tega zblizanja pa je medsebojno spoznavanje naših literatur. Le tako bomo spoznali moč slovanskega duha in se izognili pogubnim posledicam preteklosti.«

Zgodilo se je, da so bili iz raznih vzrokov, n. pr. na naših šolah tako daleč črtani programi slovanskih literatur, da od češkoslovanske ni ostalo nič, od Poljske ni Mickiewicz in Sienkiewicz, od ruske samo klasiki in še ti le z nekaterimi deli (Puškin, Lermontov, Gogol, Turgenjev), nič pa ni o Dostojevskem, Tolstoju, Bloku itd. Od srbohrvaške (da o Slovencih sploh ne govorim) je ostala le majhna biografista beležka o Camblaku in samo imena Obradovića, Karadžića in Strossmayerja. Karadžić je prvi pokazal svetu obstoj bolgarskega jezika (v dodatku svojega petersburskega slovarja Katarini II.), Strossmayer pa je bil prvi mecen, ki je dajal denarja za tiskanje zbornika narodnih pesmi bratov Miladinovič. Niti besedice ni o južnaških osvobodilskih bojih slovanskih narodov do leta 1918, ki so tako živo odmevale v vseh slovanskih literaturah! To pa je imelo za posledico, da je bila v naslednjih generacijah ideja, da smo Bolgari veje velikega slovanskega drevesa, malone uničena.

Danes, ko je za slovanske narode nastopil nov, mnogo kritičnejši položaj, in ko se začnejo strasti medsebojnih nasprotij umikati razumu, je čas, da se stara napaka popravi in se začne intenzivno delo za duhovno zblizanje slovanskih narodov. Samo politični razlogi nikakor niso dovolj močna garancija prijateljstva, v prvi vrsti

je potrebno spoznavanje naše preteklosti in sedanjosti, način življenja, kultura, vse to pa najlažje dosežemo preko literature.

Med Jugoslavijo in Bolgarijo nedvomno obstoje duhovni interesi. Dani pa so tudi vsi pogoji za aktivnejše sodelovanje, ki jim le moramo dati več vsebine. Izpolnimo praznino, popravimo napako in pomagamo svojim narodom spoznavati njihove duhovne vrednote. V arhivih naš ostanke zaklenjena ona perioda, ko jugoslovanska mladina ni nič vedela o našem Karavelovu, ki je napisal polovico vseh svojih del v srbskem jeziku in bil za svobodo Srbije zaprt v novosadskih zaporih. Ko ni vedela nič o Botevu, čigar stvaritve se svetijo lili brili v naši literaturi, nič o Ivanu Vazovu, patriarhu bolgarske književnosti, o Strašimirovi, Debeljanovu, Jovkovu i. dr., katerih imena bodo vedno blestela v bolgarski literaturi. In ko bolgarska mladina ni poznala ne Prešerna, ne Cankarja, ne hrvaških ali srbskih pisateljev in pesnikov. Le ljudje z večjim literarnim zanimanjem so lahko izvedeli, da je odmevala tragedija bolgarskega naroda aprila leta 1876. v Aškerčevi »Rapediji bolgarskega goslarja« in da sta opevala Bolgare tudi Josef Bubala in Eliška Krasnohorska — imena, ki so »terra incognita« ne samo gimnazijcem, temveč tudi akademikom!

Čas je, da se poleg poudarjanja neslovanskih literatur uvede v naše šole tudi širše zasnova slovanske književnosti, zlasti bolgarske v Jugoslaviji in jugoslovanske pri nas. Dotlej pa polščimo drugih poti na polju kulturnega sodelovanja! Ideja za vseslovansko knjižnico v Ljubljani je bila porojena ob pravem času. Prav tako ob pravem času je bil osnovan fond Ivana Jeladinca za kulturno spoznavanje in zblizanje med Slovenci in Bolgari. Osnovanje takih in enakih ustanov bo prinašalo korist vsem slovanskim narodom in ščitilo njihovo kulturo, ki jo nekateri tako omalovažujoče imenujejo »barbarsko« (Kaiserling).

Ko se bomo spoznali, se bomo tudi vzljubili, odtod pa je le korak do zblizanja! Preko literature slovanskih narodov k ednosti vseh Slovanov! St. Atanasov.

Milan Vrbanić

V priredbi in založbi Stanka Dvoržaka v Zagrebu je izšla drobna knjižica: Milan Vrbanić, Posthumae. Milane pješke pokojnog Karlovačkog pjesnika. S predgovorom Stanka Dvoržaka (Zagreb 1939, str. 48). Ime Milana Vrbanića bi bilo v širšem krogu že zdavnaj poznano, če ne bi Ljubo Wiesner sprejel v svojo zbirko »Hrvatska mlada lirika« (1914) dva cikla Vrbanićevih pesmi. Ob tem cvetoboru mlade hrvatske poezije se je marsikdo izmed nas, ki smo se gibali v kulturnem krogu Zagreba, sredi motnih in krutih vojnih let zasanjal v zračni svet duše, kjer se obrisi stvarnosti spreminjajo v tanka lirična drhtenja, v vizije nadstvarnega, emocionalno doživljenega življenja. Skozli te pesniške podobe se je prikazoval tudi komaj vidni duhovni obraz pjevalca »Prič mi daj domovac«. Vrbanić je zastopal v mladi hrvatski liriki Karlovac, to staro mesto ob Korani in Kolpi, Mrzlenici in Dobri, »na raskrštnici glavnih cesta i željeznica izmedju plodne, žitarske Hrvatske i krševite, pasivne Likte i Primorja«. Kadar koli sem se pozneje vozil mimo tega mesta, vedno se je pojavilo v spominu ime Milana Vrbanića — ime njegovega malo znanega pesnika, ki je umrl 1. 1913.

Stanko Dvoržak je dal svoj študij o Vrbaniću upravičen naslov »Zemljani Karlovački liriki«. Na straneh 3—18 je orisal življenje in delo tega tankočutnega poeta iz malomestne karlovačke sredine, ki je zapustil za seboj skromno, a značilno sled ne celih dvajset pesmi in nekoliko člankov po revijah. Milan Vrbanić je vreden slovanske pozornosti tudi zato, ker je bil v literarnih stikih z Zofko Kvedrovo, s katero sta skupaj prevedla Mrštkovo »Marilyn« in iz slovenskega »Izabrane slovenske novele« (v izdaji Matice Hrvatske). Nekdanji praški dijak in kratkotrajni suplent gimnazije v svojem rojstnem mestu je izoblikoval svojo pesniško osebnost pod vplivom češke poezije, vendar je v zvezi vsem vplivom krenil po svoji poti. »Nosil je v sebi«, piše Dvoržak, »bolno osebnost, ki sta jo počasi razgrizla okolje, tisto blatno, umazano okolje, ki ga je obdajalo, in tuberkuloza, rastoča v njem z geometrično progresijo. Zelo težko bi bilo spoznati to osebnost po sociološki ali psihološki poti.«

Pisec nas po vsej pravici opozarja na Vrbanićeve verzve, v katerih je dal sebe najiskrenejše in najslabše, kolikor je mogel, vendar je teh nekaj strani premalo, da bi občutil kaj več, kakor so pokazale že v »Mladi hrvatski liriki« objavljene pesmi. V Vrbanićevi poeziji je nedvomno ostala sled tvornega talenta, ki kaže v rahlem spodnjem tonu že neko osebno noto. Dejansko pa so v teh verzih ostali omevni novoromantični poezije, ki je kolebala med življenjsko stvarnostjo in begom v sanjski svet, v to najprikladnejše približanje romantičnih duš. Kaj drugega so Vrbanićevi opevi rok, pa ciklus hrepeneja po mladi, spomladanski Manon, motiv o devicah in oblikah, ali pesmi »Jedne tužne ljubavi«, ki se vanje vpletajo naturalistično doživljeni in na videz socialni motivi, kakor sta druga in tretja pesem v ciklu »Pjesme srca i oblaka«. Vrbanićeva poezija je bila še premalo izčiščena in samosvoja, da bi jasneje orisala duhovni profil njegove osebnosti. Za to osebnost je ostala samo sled »želja neizpolnjenih bolečin« in melanholija ob spoznanju uničene, brezupne življenja, ki je s svojimi poslednjimi plamenimi osvetlila pesnikove besede in jim dalo nekaj svoje najintimnejše toplote. Ostalo je tako malo, vendar dovolj, da se lahko stari Karlovac hvaležno spominja tega pesniškega cvetja s Kolpe in Korane. —

Zapiski

FRANCONI

V juliju 1918 je padel na zapadni fronti poročnik Francioni. Nemška granata je odtrgala glavo možu, ki si je med vsemi francoskimi pisatelji, kar jih je bilo na fronti, pridobil največ odlikovanj za hrabrost. Njegov nenavaden pogum, tolikokrat naveden v dnevnih poveljih, je bil znan na

vseh frontah. Pesnik, romanopisec, popularni avtor knjige »Ulica des Canettes« je zapustil mater, ženo in hčerko. Vdova Gabriela Tristan Francioni je umrla 1. 1937. Njena poslednja misel je bila, kako bi proslavila v letu, ki je postalo leto njene smrti, petdesetletnico svojega pokojnega moža. Okrasila je z vencem in cvetjem ploščo na neki hiši v ulici des Canettes, kjer je zapisano, da je pesnik Gabriel Tristan Francioni, ki se je 1. 1887 rodil v tej hiši, padel na bojišču, da bi »obranil pred sovražnikom svojo hišo, svojo ulico in trg Saint-Sulpice«. Leto dni pozneje, 1938, je bila ta marmorna plošča zopet okrašena s cvetjem in lovornjem: ob dvajsetletnici smrti poročnika Francionija se je spominjala svojega očeta hčer Isolda Francioni. Pred nekaj dnevi pa je umrla stara gospa Dominika Francioni v starosti 76 let. Izdihnila je v isti hiši v ulici des Canettes, kjer se je 1. 1887 rodil Gabriel Tristan Francioni in kjer je pritrjena sloveča plošča. O stari gospe ne moremo reči, da je zaprla svoje oči, ker jih je imela zaprte že od mladosti. Osepele je kot nevesta in ni nikdar videla svojega slavnega sina. Živela je samo v spominih na sina, ki je tako mlad umrl na polju slave. Ni poznala njegovih telesnih potez, ni nikdar videla njegovega srečnega smehljaja in samo kdaj pa kdaj je božala z občutljivo roko kakšno snovno knjigo, iz katere ji je hčer prebrala katero stran. Njene za vedno zaprte oči so poznale samo solze sreče in žalosti.

Franconijeva mati je nekaterim francoskim avtorjem navdihnila dela o slepih; nanjo je mislil Jean Serment, ko je spisal svojo sensitivno dramo lubezni med slepci: »Oči, ki so izmed vseh najlepše« (Po Lid. Nov.).

Koncertna turneja pianista Ivana Noča. Slovenski pianist profesor Ivan Noč, znan po svojih dosedanjih uspehih v inozemstvu, je včeraj odpotoval v Rim, kjer priredi koncert. Nato bo koncertiral še v Milanu in v Benetkah, nakar pojde na koncertno turnejo po zapadni Nemčiji.

»Zdravniški vestnik« je priobčil v jubilejnim zvezku svojega pravkar zaključene 10. letnika (glej včerajšnje »Jutro«) prevod članka prof. dr. Borsta »Idealni lik zdravnikarja«, razpravo dr. V. Meršola »Pfeifferjev bolezen žlez (Febris glandularis) v Ljubljani«, dr. I. Pirca in dr. M. Valentič »Petrovičeve prispevek »Imunizacija s dialpanom«, razpravo fiziologa prof. dr. A. Koširja »Kaj nas uči o blatom poskusnih živalic« in doc. dr. Jos. Choleve razpravo »O transplantaciji benignih in malignih tumorjev pri podganah«. Dalje dr. Mirka Čerina »Pseudephemeroditismus femininus externus — operiranje«, dr. Mihaela Kamina »Donos k vprašanju obremenitve povprečnega prebivalstva v Psihotična obremenitev telesno bolnih«, dr. St. Lutnana poročilo o novem načinu zdravljenja hipergličemijev pojavov. Končuje se razprava dr. A. Boha o mehaničnih motnjah prebavnega trakta zaradi Ascariis lumbricoides, dr. Milic Grujić razprava o bronhektazijah in tuberkulozi, dr. Tomaž Furlan se oglašja k vprašanju bronhektazij, dr. Božidar Lavrič piše o takojšnjih resekcijah pri perforiranem gastroduodenalnem ulkusu, dr. R. Neubauer pa obravnava stratigrafijo s posebnim ozirom na njeno rabo v rentgenologiji pljuč. O kromografiji razpravlja dr. Ivo Klemenčič, dr. Jelena Davidova poroča o Takatovi reakciji in pljučni tuberkulozi, dr. Joža Bohinjec daje pregled protituberkuloznega skrbstva v delavskem zavarovanju, dr. Drago Mušić pa objavlja zanimivo gradivo iz zgodovine medicine na Dolenjskem s seznamom medicinskih knjig v knjižnici novomeškega franciskanskega samostana. O reformi službe banovinskih zdravnikov piše dr. Joško Arko, dr. T. Furjan pa piše o desetletnem jubileju zdravniških tečajev na Golniku. Številko zaključujejo poročila, ocene knjig in vesti. Posamezne razprave so ilustrirane s slikami na posebni prilogi.

»Evgenika« (priloga Zdravniškega vestnika) je s 4—5 številko zaključila svoj četrti letnik. Na uvodnem mestu te številke je objavil dr. M. Kremenčar članček »Laxatio coxae congenita«, ki se zlasti za-

ustavlja ob teoriji prof. Langeja, da bi bila ta hipoplazija sklepe rasma posebnost, posledica slovanske plemeni, češ da pri nekaterih rasah se ni dovršen proces razvoja zgornjega roba povzice. Dr. Kremenčar pravi: »Ta teorija šepa že radi tega, ker slovanskih ras sploh ni kakor tudi germanskih ne in spadata Slovani kakor Germani k nordijski in drugim rasam...« Sicer pa, kdo je izumil germanizacijo, ki se pretaka po žilah Slovanov? Doc. dr. B. Škerj razpravlja o genetskega vidika o tej bolezni in prav tako zavrača rasno stališče prof. Langeja ter postavlja podmeno, da je obravnavana bolezen vezana na konstitucijski tip evrasmatikov. V. J. poroča o drugem balkanskem kongresu za zaščito otrok. A. Polenec (Kranj) pa je prispeval

S P O R T

Še o veliki prireditvi Gorenjcev Kaj je pokazal II. zlet gorenjskih smučarjev?

Ljubljana, 17. januarja Na II. zletu gorenjskih smučarjev niso sodelovali samo klubi gorenjskega področja, svoje najboljšie tekmovalce so poslali tudi klubi ostalih področij v dravski banovini, tako da lahko mirno rečemo, da je bil na startu zbran cvet našega smučarstva. Zlasti močno je bila zastopana Ilirija, ki je nastopila z nad 60 tekmovalci, torej petino vseh nastopajočih. Zlet v Kranjski gori je bil generalni pregled stanja jugoslovanskega smučarskega sporta, zato hočemo nekoliko podrobneje oceniti pomen dvodnevnega praznika, in odgovoriti na vprašanje, kaj nam je dal.

V tekni se ni dosti spremenilo, še zmerom sta najboljša Lojz Klančnik in Smolec, zemlja pa njima najvernejši tekmeč. Državni prvak v kombinaciji Klančnik Gregor je že zdaj v dobri formi, le za skoke mu še manjka trdega treninga oziroma sigurnosti. Elitni razred predstavljajo tudi ilirijanski torcet Knap, Kerštanj in Petrič, dočim so tekmači Ljubljane prav za prav razočarali in se je povsem nepričakovano med prvo deseterico vrnil le Edo Bevc, specialist za skoke. Seveda ne more biti kranjskogorski tek na 18 km pravo merilo. Proga je namreč merila le 14 km in bi bili rezultati bržkone precej drugačni, če bi bila dolžina ustrežala razpisu. Tudi sicer tekmovalci niso bili z njo zadovoljni. Namesto, da bi bila norveška, torej gozdna s tipičnimi tehničnimi finisami, je bila gorska z malo teka, zato pa z mnogo vzpona in smuka. Tehnično vodstvo je v tem pogledu dalo domačemu trenerju očitno preveč svobode, in ta tek ni nikoli mogel služiti savezu kot merilo pri izbiri kandidatov za reprezentanco. Tako lepa prilika se zlepa ne bo kmalu nudila!

Najbolj smo bili radovedni na juniorje in naraščaj — ti so pač naša nada in bodočnost. Med starejšimi juniorji ima najboljši naraščaj Ilirija, ki se mu pozna šola trenerja Smoleja. Izrazita talenta sta Janez Rožič in Lojze Kopavnik, a tudi Mojstranc »Kristi Silvini«. Večina med njimi je tudi dobrih skakačev, tako da so tudi naša najboljša nada za klasično kombinacijo. Nič manj ni ugajala mlajša juniorska skupina. Vzorci rode posnemalce in v mladem Janezu Poldi vstaja vreden naslednik mojstranske tekaške garde, ki je »na nas« dajala našemu smučarstvu najboljše tekače. Janku Janši je sledil njegov nepozabni brat Joško, temu Lojze Klančnik in kmalu bo zasijala nova zvezda — Janez Poldi. Slednji je tudi izrazil talent za skoke in zato bomo sčasoma dobili v njem odličnega tekmovalca za norveško kombinacijo. Prav tak talent je Janez Hrovat, obema ob strani pa še lepa vrsta ostalih. Sploh nam je gorenjski zlet pokazal, da že raste številna garda naših bodočih kombinacijcev, ki bo zamašila veliko vrzel v jugoslovanskem smučarstvu. V delu za to so se zlasti izkazali trije klubi: Ilirija, Bratstvo in Dovje — Mojstrana. Z največjo vno in sistematičnim delom so začeli pri najmlajših in sadovi se kažejo že zdaj. Prav znatno je k naglemu napredku pripomogla skakalna šola v Planici, ki je večini najmlajše generacije dala prve osnovne pojme skakalnega sporta. Višek prireditve so bili skoki juniorjev in naraščaja, z nekaj izjemami samimi gojenci planiške šole. Ne samo laiki, tudi poznavalci so bili nad vse prijetno presenečeni sprito tolikšnega znanja in odličnega sloga. Bržkone je malo držav, ki bi se moglo postaviti z dejstvom, da sta se 2 od 150 skokov končala s padcem. To govori o dobri skakalnici, še bolj pa o izvrstnih skakačih.

Tudi trenutno stanje tekmovalcev za alpsko panogo smo lahko videli v Kranjski gori. Seniorski veleslalomec je bil prav za prav kombinacija smuka in slaloma na ne prehudih strmini, a zato močno valovit tem svetu. Razred zase je bil Praček, ki ima edino v Helmu resnega tekmeča, a se je tokrat boril sam proti uri. Presenetilo je drugo mesto Cvišembergerja, ki pa je stavil vse na eno kocko. V zgornjem strm delu je tvegav vse in tudi padel, a je pri tem toliko pridobil na času, da ga ostali kljub večji hitrosti na spodnjem delu niso mogli več prehiteti. Skoda, da Cvišemberger ne pride v poštev za reprezentanco, ker mu je zaradi službe nemogoče, da bi se udeležil skupnega treninga kandidatov. V splošnem je seniorski veleslalomec pokazal, da hegemonija jeseniške Skale še ni ogrožena.

Tudi med juniorji smo videli leke talenta. Tu se je zlasti postavil Gorenjec, ki je postal v boj veliko število izvrstno šolanih tekmovalcev, ki so zasedli 5 od prvih desetih mest. Odličen je bil mladi Jože Bertonec, ki pa je naletel v domačinu Bojancu Kavčiču na popolnoma enakovrednega tekmeča. Vso pohvalo zaslužijo tudi Tonči Koren, Tinec Mulej in še cela vrsta ostalih, ki so vsi pokazali odličen slog. Razen prvih dveh so bili ostali precej izenačeni in je bila med tretjim in desetim razlika le 5 sekund. V alpski panogi imamo odličen naraščaj, najbolj razveseljuje pa je, da so se jeseniškemu pridružili še ostali klubi in je postala konkurenca mnogo trša in številnejša.

Najmanj so zadovoljili skoki v Planici. Skakači so očitno še premalo pripravljene. Razen slabe zračne vožnje in več ko slabe držje smuč, je bila pri večini opaziti neobičajna nesigurnost pri doskoku. Toliko padcev — bilo jih je nad polovico — nikakor ne bi smelo biti. Skakači so zaradi odjuge vezali na skakalnici le dva dneva, kar je premalo in je na izid mora-

lo vplivati. Zato bi bili storili prireditelji prav, če bi bili seniorske skoke preložili na 45 m skakalnico, kjer prav gotovo ne bi bilo toliko padcev in vrhu tega tudi več tekmovalcev. Tako pa je bila ta skakalna prireditev vse prej kakor užitek za gledalca in morda v še večji meri niti za skakalce same. Pokazalo se je, da bi pri nas potrebovali vsaj še dve 60 m skakalnici, kajti vsi ne morejo vezati na planiški, denarne prilike klubov tega ne omogočajo. V tujini naši tekmovalci v klasični kombinaciji trenutno ne bodo uspeli, kajti tam se za kombinacijo običajno skaka na 60 m skakalnici in za tako veliko naši zastopniki še niso dovolj pripravljeni.

Saldo II. zleta gorenjskih smučarjev je bil torej v splošnem nad vse zadovoljiv. Naš smučarski sport je izbral pravo pot k večjemu in hitrejšemu napredku. V naraščaju je naša bodočnost in naš Kranjska gora je pokazala, da smo lahko v tem pogledu brez skrbi.

Mirko Pevalak.

V nekaj vrstah

Tekme za zimski pokal, ona nogometna konkurenca, za katero nam v Ljubljani ni bilo posebno mnogo in kateri smo že dali slovo z nedavnim pol tucatom golov v Zagrebu, se bo nadaljevala v vzhodnem pasu še jutri, na praznik Bogojavljenja. V Beogradu bodo imeli dvojni spored, in sicer tekmi med BSK in osajško Slavijo ter med Jugoslavijo in Radničkim. Jedinstvo bo igralo v Zemunu z Zemunom, Bask pa mora na dolgo pot v Skopje, kjer bo nastopil proti Gradjanskemu. Favoriti so seveda vsi štirje beograjski klubi. Po jutrišnji izbiri ostalih štirih konkurentov se bo v nedeljo že lahko začelo drugo kolo tega tekmovalstva, še zmerom med tekmeč iz posameznih pasov.

V Pragi so preteklo nedeljo na stadionu Letni igrali dve tekmi za zimski pokal, v katerih sta bila dosežena dva izredno visoka izida: Slavija : Nusle 12 : 0 in Sparta : Bohemians 7 : 1. — V italijanskem prvenstvu je Liguria zmagnala nad Triestino z 2 : 0, dva nenavadna rezultata za italijanske razmere pa sta bila Bologna : Napoli 6 : 0 in Genova : Bari 8 : 0. Na čelu tabele je še zmerom Liguria.

Letošnje X. balkanske igre bo organizirala Grčija, ne pa Bolgarija, ki do določene termina sploh ni dala nobenega odgovora, kako misli s tem mandatom. Igre bodo meseca oktobra. In sicer kot jubilejne še v posebno svečani obliki.

Franc Palme, član SmK Ljubljane, ki ga preteklo nedeljo ni bilo na zletu gorenjskih smučarjev v Kranjski gori in Planici, je prav takrat skakal — zaradi treninga — na tako imenovani »Lichtensteinschanze« na Semmeringu. Tekme je priredilo okrožno vodstvo vsenemške smučarske zveze za prvenstvo in je mogel Palme tekmovati samo izven konkurence. S svojima skokoma na 46 in pol ter 49 m pa bi bil gotovo zasedel eno najboljših mest. Palme je zdaj na poti v Ga-Pa, kjer bo z dovoljenjem JZSS startal za Jugoslavijo.

Razpis

medklubskega teka SK Ilirije za senlorje in juniorje v Planici

SK Ilirija razpisuje medklubski tek za senlorje in juniorje, ki bo dne 22. I. v Planici. Tekmuje se po pravilniku JZSS. Pravico starta v seniorski skupini imajo samo verificirani člani klubov. Prijave je treba dostaviti najkasneje do 22. t. m. ob 9. v dom SK Ilirije. Zrebanje bo ob 9.30. Start pred domom ob 10. Prijavnine ni. Dolžina proge za sen. 18 km, za jun. 10 km. Razglasitev rezultatov ob 12. v smučarskem domu Ilirije.

Prvi trije plasirani v vsaki skupini dobijo nagrade.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 3 so izle. Pšejo o pomanjkanju boksačev težke kategorije v Zagrebu, o odmevih zagrebških predlogov za nogometno osamosvojitve v Beogradu, o nedeljaki kolu za zimski pokal, o uspešnih posvetovanjih atletskih in plavalnih voditeljev itd. Zanimiva je replika Concordije na članek v zadnji številki tega lista o Primorju kot najboljšem atletskem klubu v državi. Seveda ima številka tudi še mnogo pestrega drobiža in pa obširno službeno gradivo. Posamezne številke so po 1 din.

SK Ilirija (smučarska sekcija). V četrtak obvezen sestanek vseh tekmovalcev zaradi udeležbe nedeljskih tekem in tečaja za alpsko kombinacijo, in sicer v klubovi sobi ob 18. Po sestanku seja uprave.

Motoklub Ilirija. Seja upravnega odbora v četrtak ob 20. v restavraciji Slamič. Zaradi važnosti polnoštevilo!

ZSK Hermes. Redni klubov letni občni zbor bo dne 29. januarja 1939. Dnevni red je razviden v garderobi na igrišču. Vsi načelniki sekcij se naprošajo, da do tega dne pripravijo svoja poročila in morebitne predloge. Kraj in čas se objavi pozneje. Odbor.

Snežne razmere

Poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani, Mariboru, SPD in JZSS 17. I. 1939. Poljuka 1300 m — 2, jasno, 85 cm snega, južen.

Vse ostale postojanke imajo temperaturo nad ničlo, deloma oblačno, deloma dež.

Iz življenja na deželi Iz Ptuja

J. — Dramsko društvo v Ptuj uprizeri v petek 20. t. m. ob 20 v mestnem gledališču veseligr v treh dejanjih »Detektiv Megla«, katero je spisal Jože Kranjc.

J. — Smrtna kosa. v Vel. Nedelji je premislila Hedvika Petkova, dijalkinja II. a razreda ptujske gimnazije, edina hčerka trgovca Petka v Vel. Nedelji. Se zdava je šla na božične počitnice, a se ni več vrnila. Bila je marljiva učenka in dobra tovarišica. Užaloščenim staršem iskreno sožalje!

J. — Zvočni kino Ptuj bo predvajal v sredo 18. t. m. in v četrtak 19. t. m., oba-krat ob 20. film »Živi mrtvec«. Pred predstavo Paramountov tednik.

PTUJ. Zvočni kino bo predvajal danes in jutri obakrat ob 20. film »Upornik Ernst«. Kot dodatek Paramountov žurnal.

SV. DOLFENK PRI SREDISCU. Izobraževalno društvo »Lipa« ter Društvo kmečkih fantov in deklet vprižorita v nedeljo 22. t. m. ob 18. v šoli veseligr D. Bučarja s petjem »Na Trški gori«. Prijatelji dobre igre in lepe pesmi, posetite nas!

Sokolsko društvo Krško priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje »Bolgarija«, s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

R A D I O

Četrtek, 19. januarja
Ljubljana 12: Zvezde in zvezdniki (pioske). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Odmev iz Ukrajine (plošče). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolaric). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: O gasilskem prazniku (dr. A. Kodre). — 20: Koncert slovanske glasbe (Radijski orkester). — 21: Prenos Puccinijeve opere »La Bohème« iz Milana. — 22: Napovedi, poročila.

Beograd 17.30: Plošče, petje in simfončna glasba. — 20: Ruske pesmi in romance. — 20.40: Narodna glasba in havajske kitare. — 22.15: Bachove klavirske skladbe. — Zagreb 17.15: Lahka glasba. — 21: Kakor Ljubljana. — Praha 19.55: Solisti, zbor in orkester. — 20.50: Simf. koncert. — 22.20: Plošče. — Varšava 21: Zvočne slike, plošče in ples. — 23.05: Poljska glasba. — Sofija 18.45: Koncert orkestra in solistov. — 20.55: Lahka godba. — 21.30: Plesni komadi. — 22: Nadaljevanje koncerta. — Dunaj 12: Mali orkester. — 16: Lahka glasba. — 18.15: Flauta. — 19: Zvočne slike. — 21: Prenos opere »La Bohème« iz Milana. — 23.45: Lahka glasba s plošč. — Berlin 19: pevci in virtuozji (plošče). — 20.10: Godba za ples. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — München 19.10: Zimsko veselje v pesmi. — 20.10: Lahkokrila melodije. — 22.30: Kakor Dunaj. — Pariz 19.30: Bachove orgelske skladbe. — 20.30: Violski koncert. — 20.45: Radijska fantazija. — 21.30: Zvočna igra in lahka glasba s plošč. — Rim 17.15: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21: Simfonični koncert. — 23: Plošče in ples.

V globoki žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša najdražja in preljuba mamica, babica in prababica, gospa

MAGDALENA HAUCK
roj. GABLICK

danes ob 1 uri popoldne v starosti 94 let mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek, dne 19. t. m. ob pol 16. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Trbovljah. Maša zadušnica se bo brala v petek, ob 7. uri v farni cerkvi v Trbovljah.

TRBOVLJE, BUDAPEST, WIEN, dne 17. januarja 1939.

Globoko žalujoči:

JOŽE, podjetnik, FRANC in NANDE HAUCK,
sinovi, ter ostale sorodstvo.

F. G.

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Ali morem z njim govoriti?«
 »Čprav je bila sobota, se je Meredith dogovoril z gospodom Jonesom za snidenje tisto popoldne. Ko je vstal iz pisalne mize, za katero je sedel, mu je obstalo oko na nekaj straneh rokopisa, spisanih z lično earlovo pisavo. Meredith je preletel eno teh strani; bila je prevod iz skandale kronike messerja Salvatorja Biancomonta. Malomarno je vzel liste v roko, prebral nekaj odstavkov in se vzel važnim opravkom, ki so ga klicali, mahoma zatopil v povest, ki se je razvijala pred njim, v strahotno zanimivo zgodbo o čutni sli, izdajstvu in umorih. Skoraj siloma se je moral Meredith odtrgati od petnajstega stoletja in se vrniti v dvajseto. Juanita je stopila v knjižnico. »Kaj novega, John?«
 »Nič določnega. A Fawcetta nimam več za izsiljevalca.«
 »To me veseli. Niti za trenutek nisem mislila, da bi bil tak spodoben fant zmožen tolikšne malopridnosti. Ali še vedno verjameš, da je ustrelil sira Geralda?«
 »Kaj pa hočem, ljubo dete?«
 »Jaz vsekakor ne verjamem«, je rekla s poudarkom. »In tudi zate je čas, da opustiš to misel, John!«

37

Objel jo je okrog pasu in jo rahlo poljubil na lice. Izvila se mu je. »Sicer pa, John, lady Colchestrska ne mara nič slišati o tem, da bi se preselili v gostilno. Pravi, da naj ostanemo vsaj do ponedeljka, ko bo obravnavna končana.«
 »To je seveda bolj pripravnost«, je odgovoril.

Ob treh popoldne se je Meredith vzel po mrzlih kamenitih stopnicah v pisarno londonske odvetniške tvrdke Merwyn, Scudamore & sinovi. Prileten mož, ljubezniv kakor kak nadškof, ga je sprejel.
 »Gospod Jones?«
 »Ne, sir. Moje ime je Robinson, prokurist gospoda Jonesa.«

Odvedel je Mereditha v šefovo sobo. Gospod Jones je vstal in pozdravil višjega nadzornika; bil je mršav, ničev možiček več ko šestdeset let, v dolgi črni suknji in visokem pokončnem ovratniku, okrog katerega je bil zadržan nekakšen trak za čevlje. Med pogovorom je ves čas posmrkaval.
 »Gospod Jones?«
 »Eh — eh — Gospod Jones se je obotavljal, kakor da mu pravniška previdnost niti ne bi dovoljevala povedati svoje rodbinsko ime. Nazadnje je silovito smrknil in priznal, da je Oswald Jones. Meredith je sedel.

»In zdaj — smrksmrksmrk — gospod, eh, Meredith — smrksmrk — prišli ste po tem takim zaradi mojega preminulega klienta sira Geralda Fairfaxa?«
 »Da. Rad bi zvedel, ali bi bilo mogoče, da bi med pokojnikovimi stvarmi poiskal neka pisma.«

Odvetnik je odprl usta in zastrmel v detektiva kakor riba na suhem. Meredith ga je z zanimanjem opazoval. Nazadnje se je gospod Jones zbral, silovito zmajal z glavo, položil konce prstov vkup in skozi nje čudno pogledal prišleca.

»Vaš predlog — smrksmrk — gospod, eh, Meredith — smrksmrk — je povsem nezakonit...«

Meredith se je zbal daljšega predavanja in mu segel v besedo. »To mi je docela jasno, gospod Jones. Uradnik kriminalne policije sem in si nikakor ne prikrivam nezakonitosti svoje prošnje. Hotel sem se le priporočiti vašemu velikodušju, da bi zatisnili oko in mi pomagali, da opravim svojo nalogo.«

Gospod Jones je potegnil iz rokava pisano žepno rutico in se potapljaj po nosu. »Morebiti — eh, smrksmrk — bi mi hoteli to reči natančneje razložiti, gospod Meredith.«

»Govoril bom povsem odkrito. Imam razloge za domnevo, da je pokojni sir Gerald izsiljeval iz neke dame denar.«

Gospod Jones ga je pogledal z odprtimi usti in se stresel kakor prestrašena kokoš. »Obogobog«, je rekel, »to je pa huda trditve.«
 »Razumete moj položaj, gospod Jones?« je Meredith nadaljeval. »Ako je moja domneva pravilna, tedaj je Fairfax zdaj zunaj dosega pravice. Silno važno pa je, da se pisma vrnejo tisti gospe, preden nastane iz njih nova nesreča.«
 »Seveda, seveda. Razumem vas docela.«
 »Torej mi hočete pomagati?«
 »Vaše odkritje o mojem preminulemu klientu, go-

spod Meredith, pomeni zame silen — eh — udarec. Sir Gerald ni bil ravno — eh — simpatičen človek, toda izsiljevanje... Neverjetno, kako globoko časih padejo ljudje!«

»Resnica, resnica! Ali mi torej hočete pomagati?«
 »Bojim se, da je na vso moč nedopustno in — eh — smrksmrk — v popolnem nesoglasju z načeli človeka, ki se, kakor jaz, do pičice ravna po deželnih zakonih. Toda pozabiti hočem te pomisleke in vam pomagati.«

John se je podvzval in z lepimi besedami zatrdil svojo hvaležnost. Nato je vprašal: »Ali hranite v svoji pisarni kake spise, ki so bili Fairfaxova last?«
 »Seveda, a vsebinsko tiste skrinjice poznam in vam lahko zatrdim, da pisem, ki jih iščete, ni med njo.«
 »Torej nič«, je vzdihnil Meredith. »Katera je njegova banka?«

»Južna Unionska, podružnica Baker Street«, je odvrnil gospod Jones.

»Morda mu je tudi banka hranila kako skrinjico. Ali veste kaj o tem?«

Odvetnik ni vedel ničesar.
 »Nič ne de. Poznam ravnatelja podružnice in lahko dobim od njega pojasnilo. Ako dovolite, ga pokličem kar odtod.«

»Zdaj ga ne bo več v banki.«

»Vem, a v Wimbledonu ima stanovanje.« Meredith je poiskal številko v seznamu telefonskih naročnikov.

Čez pet minut je končal razgovor z ravnateljem bančne podružnice in odložil slušalo, rekoč: »Nov neuspeh. V banki ni ničesar.«

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Natakarico

za kavarno in pekarskega pomočnika, dobrega delavca sprejemam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Služba dobi«.

1019-1

Samostojno moč

boljšo, sprejemam kot prodajalca v slaščičarni, staro 30-35 let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za dobi«.

1018-1

Raznašalko

19-letno, izkem, Cvetličarna Clematis, Selenburgova ul.

1021-1

Gospodinj

pridno in pošteno, izkem takoj za službo v vili. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1014-1

Hotelska kuharica

ali kuhar mesto v modernem hotelu. Ponudbe s sliko in sprejemam ter zahtevki na ogl. odd. Jutra pod »R. K. 400«.

1016-1

Učenko

pošteno in dobro, izkem za trgovino mešanega blaga. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1008-1

Trgov. pomočnica

Za samostojno vodstvo trgovine z mešaním blagom. Prednost ima zmožna od 18-10.000 din kavarje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa Gorenska«.

1004-1

Iščem postrežnico

ki zna prati, javijo naj se le zanesljive in snažne. — Beograd, št. 5, pritičje.

1007-1

Izložbenega

aranžerja. Ponudbe na Reklam Rozman, reklamne podjetje Ljubljana, Pražakova 8-L.

999-1

Milarja

(Zeifensieder) večaka sprejemam takoj. Ponudbe z zahtevno plačo na ogl. odd. Jutra pod »Takojšen nastop 666«.

KLIŠEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

55

Voda je rasla in rasla, dokler mu ni segala do vratu. A ni je nesreče brez sreče! Dež je bil leve pregal, in kmalu je prišla tudi rešitev. Pod vodstvom nekakov sta dva črna hotela za rokave potegniti nesrečnika iz jame. Toda joj, siromak je bil tako shujšal, da je zdrknil iz suknjiča in z glavo obvisel na pasu.

Objel jo je okrog pasu in jo rahlo poljubil na lice. Izvila se mu je. »Sicer pa, John, lady Colchestrska ne mara nič slišati o tem, da bi se preselili v gostilno. Pravi, da naj ostanemo vsaj do ponedeljka, ko bo obravnavna končana.«

»To je seveda bolj pripravnost«, je odgovoril.

Ob treh popoldne se je Meredith vzel po mrzlih kamenitih stopnicah v pisarno londonske odvetniške tvrdke Merwyn, Scudamore & sinovi. Prileten mož, ljubezniv kakor kak nadškof, ga je sprejel.

»Gospod Jones?«

»Ne, sir. Moje ime je Robinson, prokurist gospoda Jonesa.«

Odvedel je Mereditha v šefovo sobo. Gospod Jones je vstal in pozdravil višjega nadzornika; bil je mršav, ničev možiček več ko šestdeset let, v dolgi črni suknji in visokem pokončnem ovratniku, okrog katerega je bil zadržan nekakšen trak za čevlje. Med pogovorom je ves čas posmrkaval.

»Gospod Jones?«

»Eh — eh — Gospod Jones se je obotavljal, kakor da mu pravniška previdnost niti ne bi dovoljevala povedati svoje rodbinsko ime. Nazadnje je silovito smrknil in priznal, da je Oswald Jones. Meredith je sedel.

»In zdaj — smrksmrksmrk — gospod, eh, Meredith — smrksmrk — prišli ste po tem takim zaradi mojega preminulega klienta sira Geralda Fairfaxa?«

»Da. Rad bi zvedel, ali bi bilo mogoče, da bi med pokojnikovimi stvarmi poiskal neka pisma.«

Odvetnik je odprl usta in zastrmel v detektiva kakor riba na suhem. Meredith ga je z zanimanjem opazoval. Nazadnje se je gospod Jones zbral, silovito zmajal z glavo, položil konce prstov vkup in skozi nje čudno pogledal prišleca.

»Vaš predlog — smrksmrk — gospod, eh, Meredith — smrksmrk — je povsem nezakonit...«

Meredith se je zbal daljšega predavanja in mu segel v besedo. »To mi je docela jasno, gospod Jones. Uradnik kriminalne policije sem in si nikakor ne prikrivam nezakonitosti svoje prošnje. Hotel sem se le priporočiti vašemu velikodušju, da bi zatisnili oko in mi pomagali, da opravim svojo nalogo.«

Gospod Jones je potegnil iz rokava pisano žepno rutico in se potapljaj po nosu. »Morebiti — eh, smrksmrk — bi mi hoteli to reči natančneje razložiti, gospod Meredith.«

»Govoril bom povsem odkrito. Imam razloge za domnevo, da je pokojni sir Gerald izsiljeval iz neke dame denar.«

Gospod Jones ga je pogledal z odprtimi usti in se stresel kakor prestrašena kokoš. »Obogobog«, je rekel, »to je pa huda trditve.«

»Razumete moj položaj, gospod Jones?« je Meredith nadaljeval. »Ako je moja domneva pravilna, tedaj je Fairfax zdaj zunaj dosega pravice. Silno važno pa je, da se pisma vrnejo tisti gospe, preden nastane iz njih nova nesreča.«

»Seveda, seveda. Razumem vas docela.«

»Torej mi hočete pomagati?«

»Vaše odkritje o mojem preminulemu klientu, go-

spod Meredith, pomeni zame silen — eh — udarec. Sir Gerald ni bil ravno — eh — simpatičen človek, toda izsiljevanje... Neverjetno, kako globoko časih padejo ljudje!«

»Resnica, resnica! Ali mi torej hočete pomagati?«

»Bojim se, da je na vso moč nedopustno in — eh — smrksmrk — v popolnem nesoglasju z načeli človeka, ki se, kakor jaz, do pičice ravna po deželnih zakonih. Toda pozabiti hočem te pomisleke in vam pomagati.«

John se je podvzval in z lepimi besedami zatrdil svojo hvaležnost. Nato je vprašal: »Ali hranite v svoji pisarni kake spise, ki so bili Fairfaxova last?«

»Seveda, a vsebinsko tiste skrinjice poznam in vam lahko zatrdim, da pisem, ki jih iščete, ni med njo.«

»Torej nič«, je vzdihnil Meredith. »Katera je njegova banka?«

»Južna Unionska, podružnica Baker Street«, je odvrnil gospod Jones.

»Morda mu je tudi banka hranila kako skrinjico. Ali veste kaj o tem?«

Odvetnik ni vedel ničesar.

»Nič ne de. Poznam ravnatelja podružnice in lahko dobim od njega pojasnilo. Ako dovolite, ga pokličem kar odtod.«

»Zdaj ga ne bo več v banki.«

»Vem, a v Wimbledonu ima stanovanje.« Meredith je poiskal številko v seznamu telefonskih naročnikov.

Čez pet minut je končal razgovor z ravnateljem bančne podružnice in odložil slušalo, rekoč: »Nov neuspeh. V banki ni ničesar.«

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

hubertuse,

pozvršnike, perilo in vsa oblačila nudi

Presker,

Sv. Petra c. 14.

Prvovrstni

trboveljski

PREMOG

brez prahu,

koks, suha drva

audi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5.

Telef. 20-59

POZOR!

Za

premog, koks,

suha drva

se obračate na

V. Podobnik,

TRZASKA 16.

telefon 3313.

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Puch kolo

primo dia 480. star pisalni stroj Remington din 250.

»Ekspre«, Ljubljana Emonska 2.

1016-11

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Spalnico

malo rabljeno, z modroci, iz orehovega lesa, poceni prodam. Mara Andlovic, Gallusova nabrežje 27.

1012-12

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Gostilno

na prometnem kraju oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobrodošče«.

998-19

Stanovanje

odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Sest dvosobnih

stanovanj

z vsem komfortom v Ciglatovi ulici odda s 1. majem Salus, d. d. Ljubljana, 687-21

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Gospodična

išče lepo, opremljeno sobo v bližini Vrtače, proti Rožni dolini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Udobno«.

996-23

Zračno solčno sobo

z štedilnikom, vodovod, elektrika, poseben vhod, takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1013-23

Opremljeno sobo

pri gl. kolodvoru, za eno ali dve osebi, oddam z 1. februar. — Vprašati, Kolodvorska 35-1., desno.

1000-23

Pisarne za

večji urad

sedem velikih sob, celo drugo nadstropje na Novem trgu 3 odda 1. maja 1939 v našem Kmetijski družba, Ljubljana.

769-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Dva gospoda

iščeta lepo solčno sobo za 1. februar. Plačata vedno vnaprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dva«.

1003-23a

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

55

Voda je rasla in rasla, dokler mu ni segala do vratu. A ni je nesreče brez sreče! Dež je bil leve pregal, in kmalu je prišla tudi rešitev. Pod vodstvom nekakov sta dva črna hotela za rokave potegniti nesrečnika iz jame. Toda joj, siromak je bil tako shujšal, da je zdrknil iz suknjiča in z glavo obvisel na pasu.

Objel jo je okrog pasu in jo rahlo poljubil na lice. Izvila se mu je. »Sicer pa, John, lady Colchestrska ne mara nič slišati o tem, da bi se preselili v gostilno. Pravi, da naj ostanemo vsaj do ponedeljka, ko bo obravnavna končana.«

»To je seveda bolj pripravnost«, je odgovoril.

Ob treh popoldne se je Meredith vzel po mrzlih kamenitih stopnicah v pisarno londonske odvetniške tvrdke Merwyn, Scudamore & sinovi. Prileten mož, ljubezniv kakor kak nadškof, ga je sprejel.

»Gospod Jones?«

»Ne, sir. Moje ime je Robinson, prokurist gospoda Jonesa.«

Odvedel je Mereditha v šefovo sobo. Gospod Jones je vstal in pozdravil višjega nadzornika; bil je mršav, ničev možiček več ko šestdeset let, v dolgi črni suknji in visokem pokončnem ovratniku, okrog katerega je bil zadržan nekakšen trak za čevlje. Med pogovorom je ves čas posmrkaval.

»Gospod Jones?«

»Eh — eh — Gospod Jones se je obotavljal, kakor da mu pravniška previdnost niti ne bi dovoljevala povedati svoje rodbinsko ime. Nazadnje je silovito smrknil in priznal, da je Oswald Jones. Meredith je sedel.

»In zdaj — smrksmrksmrk — gospod, eh, Meredith — smrksmrk — prišli ste po tem takim zaradi mojega preminulega klienta sira Geralda Fairfaxa?«

»Da. Rad bi zvedel, ali bi bilo mogoče, da bi med pokojnikovimi stvarmi poiskal neka pisma.«

Odvetnik je odprl usta in zastrmel v detektiva kakor riba na suhem. Meredith ga je z zanimanjem opazoval. Nazadnje se je gospod Jones zbral, silovito zmajal z glavo, položil konce prstov vkup in skozi nje čudno pogledal prišleca.

»Vaš predlog — smrksmrk — gospod, eh, Meredith — smrksmrk — je povsem nezakonit...«

Meredith se je zbal daljšega predavanja in mu segel v besedo. »To mi je docela jasno, gospod Jones. Uradnik kriminalne policije sem in si nikakor ne prikrivam nezakonitosti svoje prošnje. Hotel sem se le priporočiti vašemu velikodušju, da bi zatisnili oko in mi pomagali, da opravim svojo nalogo.«

Gospod Jones je pot